

**KVALITETSREDOVISNING LÄSÅRET 2005/2006
FÖR UTBILDNINGSNÄMNDENS
GYMNASIESKOLOR OCH GYMNASIESÄRSKOLOR**

Innehåll:

INNEHÅLL:	2
KVALITETSREDOVISNING 2005/2006 FÖR STOCKHOLMS STADS UTBILDNINGSNÄMND S GYMNASIESKOLOR OCH GYMNASIESÄRSKOLOR.....	4
<i>BAKGRUND</i>	4
GYMNASIESKOLAN	5
<i>FÖRUTSÄTTNINGAR</i>	5
<i>Organisatoriska förutsättningar</i>	5
- Individuellt program.....	5
- Elevsammansättning	6
- Meritvärde	6
- IV-slussen.....	7
<i>Bedömningsunderlag</i>	7
<i>Mål</i>	8
KUNSKAP OCH LÄRANDE	8
<i>Arbetsätt</i>	8
- Språkutveckling.....	8
- Matematik.....	9
- Öka andelen elever med slutbetyg och grundläggande behörighet till högskolan	9
- Utbildningen skall framstå som en helhet för eleverna	10
<i>Resultat</i>	11
- Några utbildnings- och studieresultat	11
- Kunskapskvaliteter.....	16
<i>Analys av måluppfyllelsen</i>	17
<i>Utveckling</i>	20
NORMER OCH VÄRDEN	21
<i>Arbetsätt</i>	21
<i>Resultat</i>	22
<i>Analys av måluppfyllelsen</i>	24
<i>Utveckling</i>	25
ANSVAR OCH INFLYTANDE	25
<i>Arbetsätt</i>	25
<i>Resultat</i>	27
<i>Analys av måluppfyllelsen</i>	29
<i>Utveckling</i>	29
BEDÖMNING OCH BETYG	30
<i>Arbetsätt</i>	30
<i>Resultat</i>	30
<i>Analys av måluppfyllelsen</i>	31
<i>Utveckling</i>	31
SAMVERKAN	32
<i>Arbetsätt</i>	32
<i>Resultat</i>	33

<i>Analys av måluppfyllelsen</i>	34
<i>Utveckling</i>	34
GYMNASIESÄRSKOLAN	34
BAKGRUND.....	34
FÖRUTSÄTTNINGAR	35
<i>Organisatoriska förutsättningar</i>	35
<i>Bedömningsunderlag</i>	36
LÄRANDE OCH KUNSKAP	36
<i>Arbetsätt</i>	36
<i>Resultat</i>	37
<i>Analys av måluppfyllelsen/utveckling</i>	38
NORMER OCH VÄRDEN.....	39
<i>Arbetsätt</i>	39
<i>Resultat</i>	39
<i>Analys av måluppfyllelsen/utveckling</i>	39
ANSVAR OCH INFLYTANDE	39
<i>Arbetsätt</i>	39
<i>Resultat</i>	40
<i>Analys av måluppfyllelsen/utveckling</i>	40
BETYG OCH BEDÖMNING	40
<i>Arbetsätt</i>	40
<i>Resultat</i>	40
<i>Analys av måluppfyllelsen/utveckling</i>	40
SAMVERKAN.....	41
<i>Arbetsätt</i>	41
<i>Resultat</i>	41
<i>Analys av måluppfyllelsen/utveckling</i>	41
FÖRKORTNINGAR AV SKOLOR OCH PROGRAM.....	42

KVALITETSREDOVISNING 2005/2006 FÖR STOCKHOLMS STADS UTBILDNINGSNÄMND GYMNASIESKOLOR OCH GYMNASIESÄRSKOLOR

Detta är en samlad kvalitetsredovisning för stadens gymnasieskolor och gymnasiesärskolor för läsåret 2005/2006.

Verksamheterna styrs av nationella mål i skollag, förordningar, läroplan och kursplaner. Stockholms stads mål för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan utgår från de nationella målen och återfinns i stadens budget, Skolplan för Stockholms stad och Strategi för elevhälsa i Stockholms stad. Gymnasieskolornas och gymnasiesärskolornas mål utgår från ovanstående och återfinns i respektive enhets arbetsplan.

Bakgrund

Utbildningsavdelningen, Planerings- och utvecklingsenheten har i uppgift att sammanställa stadens gymnasieskolors kvalitetsredovisningar. Inför arbetet med skolornas kvalitetsredovisningar samlade Planerings- och utvecklingsenheten gymnasieskolorna, en fjärdedel åt gången, till möten i mars 2006. Skolorna representerades oftast av rektor och kvalitetsansvarig, från några skolor kom även alla biträdande rektorerna. Vid dessa möten diskuterades kvalitetsarbete, kvalitetsredovisning och måluppfyllelse. Liknande möten genomfördes även i november 2006 där fokus låg på diskussioner mellan skolorna bland annat för erfarenhetsutbyte.

Inför våren 2007 startas ett kvalitetsnätverk. I nätverket finns representanter från 11 olika gymnasieskolor. Nätverket kommer att diskutera kvalitet, hur målen på skolorna sätts och elevhälsa/likabehandlingsplan/mobbning.

Kvalitetsarbetet ute på skolorna ser väldigt olika ut och skolorna har kommit olika långt i utvecklandet av en fungerande process, även om skillnaden minskar något från år till år. Skolornas förmåga till självutvärdering är fortfarande viktigt att betona. Även arbetet med redovisningen ser olika ut olika ut på skolorna. Det är vanligt att skolorna lämnar förslag på redovisning till personal och elever. I stort sett alla skolor uppger att beslut om kvalitetsredovisning och arbetsplan tas i SVG, samverkansgrupp.

I skolinspektörernas årsrapport 2005/2006 Gymnasieskolan finns ett avsnitt om självvärdering på skolnivå. Slutsatserna är att det har skett en utveckling under de senaste åren men att det finns ett fortsatt utvecklingsbehov. Delar som har förbättrats under åren är analys av resultat, gemensamma kvalitetsdiskussioner och att kvaliteten på såväl arbetsplaner som kvalitetsredovisningar har höjts. Utvecklingsområden inspektörerna lyfter fram är: Tydligare beskrivningar i arbetsplaner och kvalitetsredovisningar av skolans praktiska självvärderingsarbete, en mer omfattande förankring av arbetsplanerna, elevmedverkan i

kvalitetsarbetet, fler gemensamma analyserande diskussioner i det dagliga arbetet samt öka medvetandet om att kvalitetsarbete kan omfatta de flesta beslut i det dagliga arbetet.¹

GYMNASIESKOLAN

Förutsättningar

ORGANISATORISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Verksamheten för den kommunala gymnasieskolan i Stockholms stad omfattade läsåret 2005/2006 18097 elever (15 februari 2006) fördelade på 17 program och 28 gymnasieskolor. Alla förkortningar på skolor och program finns i slutet. Totalt i kommunens skolor fanns 7,3 lärare per 100 elever, samma som läsåret innan. För riket är siffran 8,3 lärare per 100 elever. Lärartätheten beror på vilken programsammansättning skolan har.

Yrkesförberedande program och individuella program har en högre lärartäthet än studieförberedande program. Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen var läsåret 2005/2006 80 procent, andelen för läsåret 2004/2005 var 82 procent.² Kostnaden per elev i kommunens skolor var läsåret 2005/2006 för undervisningen 36 500 kronor vilket är i paritet med den genomsnittliga kostnaden för riket, 37 400 kronor. Emellertid kostar lokalerna mer i Stockholm, 20 700 kronor, än i för riket i genomsnitt, 17 300 kronor.³

- Individuellt program

Av stadens 18097 elever fanns 16 procent av elever inom det individuella programmet (IV). Under läsåret 2005/2006 bedrev staden utbildning på entreprenad hos fem fristående aktörer som tillsammans hade 201 elever inom individuellt program.⁴ Av totala antalet elever i Stockholms gymnasieskolor som gick årskurs ett fanns 27 procent inom det individuella programmet (15 februari 2006). Av de elever som gick individuellt program fanns 68 procent inom årskurs ett, 17 procent inom årskurs två, 10 procent inom årskurs tre och 5 procent inom årskurs fyra. En något högre andel elever fanns inom årskurs två och tre jämfört med läsåret 2004/2005. Anledningen till förändringen är att eleverna har större möjlighet att gå årskurs två och tre inom individuellt program. Majoriteten av eleverna i årskurs fyra kompletterar någon enstaka gymnasiekurs. Att den största andelen elever finns i årskurs ett beror på att flera av de individuella programmen är ettåriga (preparandkurs och introduktionskurs för invandrarungdomar). En elev kan mycket väl gå två år på en IVIK och ett år på en PRIVIK men alla år vara registrerad i årskurs ett.

Den största andelen elever inom individuella programmet, 45 procent, läste vid ett programinriktat individuellt program⁵ (PRIV), 22 procent studerade vid individuella

¹ Skolinspektörernas årsrapport 2005/2006 Gymnasieskolan sid: 35

² Skolverkets kommunstatistik.

³ Utbildningsförvaltningen i Stockholm, Verksamhetsplan för 2005 och Skolverkets kommunstatistik.

⁴ De fem fristående aktörerna var Didaktus, Fryshuset, Hantverksföreningen, Sjömansskolan och Stadsmissionens folkhögskola.

⁵ Programinriktat individuellt program innebär att eleven läser det/de behörighetsgivande ämne(-n) som saknas samt tar del av gymnasieskolans kurser i karaktärsämnena. En elev kan gå hela sin studietid inom PRIV.

programmet för elever i behov av särskilt stöd (Asperger, ADHD etc), 20 procent vid ett allmänt (IVIK) eller programinriktat (PRIVIK) program för invandrarungdomar med bristande kunskaper i svenska och 12 procent gick preparandkurs.

Drygt hundra elever som tagits in på individuellt program i årskurs ett är elever som integrerats på ett nationellt eller specialutformat program för att de saknar engelska men har godkänt i svenska och matematik samt har sådan poäng att de skulle ha kommit in om de haft godkänt i engelska. Detta är elever som varit för kort tid i Sverige för att ha haft en rimlig möjlighet att få kunskaper i engelska motsvarande årskurs nio. Totalt är knappt 300 elever integrerade med dessa förutsättningar. Antalet elever är tämligen konstant från år till år.

- Elevsammansättning

Inom stadens gymnasieskolor är andelen flickor 52 procent. Variationen är stor mellan skolorna. Förekomsten på skolan av program med traditionella sökmönster för flickor respektive pojkar är fortfarande av avgörande betydelse. Till exempel är andelen flickor på Stockholms transport- och fordonstekniska gymnasium⁶ 6 procent och på S:t Görans gymnasium⁷ är andelen flickor 77 procent.

När eleverna börjar i årskurs ett kan man mäta hur stor andel av eleverna det var som kom in på sitt förstahandsval. Av de elever som började sina studier i årskurs ett, läsåret 2005/2006, hade några gymnasieskolor en hög andel elever som kommit in på sitt förstahandsval, 90 procent eller strax därunder. Andelen förstahandssökanden, 67 procent, är högre än tidigare år. I jämförelse med läsåret 2004/2005 ökade andelen förstahandssökanden mest inom naturvetenskaps-, naturbruks-, samhällsvetenskaps- och teknikprogrammet. Även på fordons-, hotell- och restaurang-, hantverks-, individuella -, medie- och yrkesdansarprogrammet ökade andelen förstahandssökande. På övriga program minskade andelen förstahandssökanden. Mest minskade andelen förstahandssökanden på barn- och fritids- och handels- och administrationsprogrammet.

- Meritvärde

Det genomsnittliga meritvärdet från årskurs nio för eleverna som började gymnasiet läsåret 2005/2006 är ungefär detsamma som läsåret innan. Förra läsårets siffror finns inom parentes. Det genomsnittliga meritvärdet⁸, exklusive IV, var 232 poäng (231 poäng). Högst genomsnittligt meritvärde i staden var det på naturvetenskapsprogrammet, 270 poäng, och lägst var det på barn- och fritidsprogrammet, 147 poäng. Det är en stor spridning mellan skolorna. Tre skolor har ett genomsnittligt meritvärde över 280 poäng och åtta skolor har ett genomsnittligt meritvärde under 200 poäng. Meritvärdet, exklusive

⁶ Har fordonsprogrammet samt individuellt program mot fordon.

⁷ Har barn- och fritidsprogrammet, estetiska programmet, hantverksprogrammet, hotell- och restaurangprogrammet, omvårdnadsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet samt individuella program.

⁸ För att få fram en elevs meritvärde räknas de 16 bästa ämnena. Ett godkänt betyg är värt 10 poäng, väl godkänt 15 poäng och mycket väl godkänt är värt 20 poäng.

IV, för flickor är drygt 10 poäng högre än för pojkar. Inklusiv IV är skillnaden 20 poäng till flickornas fördel.

- **IV-slussen**

IV-slussen startade sin verksamhet hösten 2005. De har bland annat i uppdrag att skolplacera obehöriga elever som vid skolstart inte fått någon skolplacering, bistå gymnasieskolor som behöver hjälp med sina IV-grupper, vägleda behöriga elever som vid skolstart ej erhållit någon plats samt att vägleda såväl behöriga som obehöriga elever som ”dyker upp” under terminstid.

IV-slussen har gjort en inventering av orsakerna till att elever hamnat där. I gruppen av obehöriga elever som saknar skolplacering vid terminsstart finns bland annat elever som saknar ett av de behörighetsgivande ämnena, elever med olika funktionshinder, svagpresterande elever, elever som under högstadietiden varit sjuka, elever som skolkat under högstadietiden. Skäl till att obehöriga elever kommer till IV-slussen under höstterminen kan vara att de varit i hemlandet (förlängd semester, försök att flytta tillbaka, besökt anhöriga som varit sjuka), att de inte sökt till gymnasiet, flickors föräldraledighet gått ut och att ungdomar kommer från behandlingshem eller fängelse. De behöriga elever som saknat skolplacering vid terminsstart har haft för låga poäng för att komma in på sökt utbildning. Behöriga och obehöriga elever som hoppat av sina studier under terminen är exempelvis elever som kommit in på ett lägre rangordnat val, elever med låga meritvärden som inte klarar studietakten på studieförberedande program, elever som inte klarat av utbildningar/skolor som kräver att eleven tar ett stort eget ansvar (pojkar är överrepresenterade), elever som gått i en liten grupp under grundskolan med mycket stöd men som inte klarar av undervisningen i stor grupp med litet individuellt stöd och elever med funktionshinder som inte får extra stöd i gymnasieskolan.

BEDÖMNINGSUNDERLAG

Den samlade kvalitetsredovisningen för gymnasieskolor med Stockholms stad som huvudman bygger främst på följande underlag:

- Planerings- och utvecklingsenhetens genomgång, analys och sammanfattande bedömning av de kvalitetsredovisningar som var och en av de 28⁹ gymnasieskolorna lämnat in.
- Respektive gymnasieskolas arbetsplan för 2006.
- Respektive gymnasieskolas kvalitetsgarantier för 2006.
- Kvalitetsredovisningen för 2005.
- Skolinspektörernas årsrapport för 2005/2006 Gymnasieskolan.
- Skolhälsans verksamhetsrapport läsåret 2005/2006.
- Rapport från demokratiprojektet 2004-2006 Elevroll i förändring.
- Nollvision – Matematikvision – Matematikmission? Utvärdering av matematiksatsningen i Stockholms stad.

⁹ Bernadottegymnasiet har ej inkommit med sin redovisning.

MÅL

Mål och riktlinjer anges i 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) för följande områden:

- Kunskaper
- Normer och värden
- Elevernas ansvar och inflytande
- Utbildningsval – arbete och samhällsliv
- Bedömning och betyg
- Rektors ansvar

Nedanstående avsnitt redovisar i följd läroplansmålen inom rubrikerna; Kunskap och lärande, Normer och värden, Ansvar och inflytande, Bedömning och betyg samt Samverkan.

Rektors ansvar definieras i läroplanen huvudsakligen genom en förteckning över de områden som rektor ansvarar för. Förteckningen knyter an till ovanstående mål och kommenteras i förekommande fall under respektive rubriker. Texten under varje målrubrik är strukturerad utifrån arbetssätt, resultat, analys av måluppfyllelsen och uppföljning.

Stadens prioriterade målområden utifrån skolplan, budget och strategin för elevhälsa redovisas under närliggande nationellt målområde.

Anvisningarna till stöd och hjälp vid inrättandet av gymnasieskolornas kvalitetsredovisningar innehåller en gemensam redovisningsmall avsedd att tillämpas på vart och ett av ovanstående målområde.

Kunskap och lärande

I stadens gymnasieskolors arbetsplaner för 2006 och kvalitetsredovisningar för läsåret 2005/2006 framkommer det vilka områden skolorna valt att fokusera på inom Lärande och kunskap. Många skolor har valt att prioritera arbetet med att ge eleverna en möjlighet att se sina studier som en helhet och att programmålen ska genomsyra utbildningen. I enlighet med stadens skolplan, ”En skola för nutidens och framtidens elever”, och stadens budget finns följande målområden med i skolornas arbetsplaner: språkutveckling, matematik, öka andelen elever med grundläggande behörighet till högskolan och att öka andelen elever med slutbetyg från de yrkesförberedande programmen.

ARBETSSÄTT

- Språkutveckling

Arbetssätten anpassas mycket till vilka elevgrupper skolan har. I början av årskurs ett gör skolorna diagnostiska tester/screening för att identifiera de elever som är i behov av extra stöd. En del elever behöver mer tid vilket kan innebära att skolan utökar undervisningstiden i svenska och svenska som andraspråk. Några skolor uppger att de har läs- och skrivstudios där eleverna har tillgång till specialpedagoger/speciallärare.

Elever i behov av att läsa Svenska som andraspråk erbjuds att göra detta. Elever som når goda resultat försöker skolorna stimulera genom extra uppgifter och individualisering av undervisningen. Ett par skolor uppger att det är obligatoriskt med Svenska C.

På flertalet skolor finns det elever som inte har nått målen i engelska motsvarande grundskolans årskurs nio på grund av att de varit kort tid i Sverige. Dessa elever får extra stöd i engelskan genom att gå i mindre grupper som är nivågrupperade.

För elever som varit mycket kort tid i Sverige och finns inom IVIK-/PRIVIK-organisationen har en del skolor haft olika typer av samarbetsprojekt med bland annat konstnärer i Moderna museets regi och med Lärarhögskolan med fokus på ämne och språk.

- **Matematik**

Flera skolor har varit med i projektet Matematikvisionen inom vilket bland annat matematiklärare har kompetensutvecklats. De laborativa inslagen inom matematikundervisningen har ökat och flera skolor uppger att de har minskat storleken på matematikgrupperna. En skola uppger i sin arbetsplan att ett viktigt inslag i matematikundervisningen är muntliga diskussioner kring problem, analys av problem, synpunkter på metodval vid lösning av problem och samtal kring vilka slutsatser man kan dra utifrån en lösning. Vanligt förekommande är Matematikverkstäder och extra hjälp för elever i behov av extra stöd. För att identifiera de elever som är i behov av extra stöd testar i princip alla skolor eleverna i matematik när de börjar årskurs ett. Någon skola uppger att de har utökat undervisningstiden i Matematik B.

- **Öka andelen elever med slutbetyg och grundläggande behörighet till högskolan**

Några skolor anser att en viktig faktor för att kunna öka andelen elever med slutbetyg är att skolan aktivt arbetar för att tidigt fånga upp de elever som riskerar att inte få ett slutbetyg, vilket för en elev kan innebära ett fjärde år. Det kan också betyda att skolan faktiskt skaffar sig en bättre uppsikt och att det tydliggörs vem som har ansvaret för att eleven får med sig tillräckliga gymnasiebetyg.

Några skolor uppger att de har introduktioner för eleverna som börjar årskurs ett. Introduktionen innebär bland annat att eleverna får lära sig studieteknik och ansvarstagande. Introduktionen innebär också att skolan tidigt kan identifiera elevernas stödbehov.

Några skolor uppger att de arbetar mycket med att skapa ett studieklimat som präglas av lugn och ro. Lärarna arbetar också för att tydliggöra kraven genom att gå igenom kursplanerna och betygskriterierna med eleverna. Enligt gymnasieförordningen ska alla elever ha individuella studieplaner. Återkopplingen till eleverna om deras kunskapsutveckling sker genom utvecklingssamtalen och flera skolor uppger att de har utvecklat utvecklingssamtalen genom bland annat fortbildning i samtalsmetodik och

utformning av samtalsmallar. Skolorna uppmuntrar även till en aktiv pedagogisk dialog kring lärande, kunskapsyn och förhållningssätt.

Skolorna organiserar ofta sin undervisning genom att ha mindre grupper i exempelvis matematik och svenska. Några skolor har även generellt mindre grupper inom alla kurser eller inom vissa program. Två skolor har fått extra utvecklingspengar för att kunna ha mindre elevgrupper, 20-grupper. En skola uppger att de har mindre elevgrupper inom teknikprogrammet.

En skola uppger att de har ”överlämningskonferenser”, när eleverna ska påbörja nya kurser. Under dessa konferenser diskuteras styrkor och svagheter hos de elever som är svaga i karaktärsämnena. Berörda lärare och skolledningen träffar de blivande undervisande lärarna så att de lättare kan individualisera undervisningen. Skolan uppger att konferenserna är lyckade och tjänar sitt syfte, att snabbt fånga upp de elever som inte uppnått målen.

Sommarskolan, som har anordnats varje sommar, vänder sig i första hand till elever inom de nationella och specialutformade programmen som har betyget/omdömet icke godkänt i kärnämnen eller som ska fortsätta läsa ämnet i gymnasieskolan. Elever från de yrkesförberedande programmen har haft förtur.

○ Frånvaro

Att delta på lektionerna ökar elevernas möjligheter att genomföra sina studier väl och få ett slutbetyg. I princip alla skolor uppger att de arbetar för att öka elevernas närvaro. Det kan innebära att tidig kontakt tas med hemmet i de fall eleven ännu inte är myndig. Frånvarosystemen blir allt mer sofistikerade och flertalet föräldrar har tillgång till dem. Från några skolor får föräldrarna ett SMS när deras ungdomar inte är på plats. I många fall beror frånvaron på hur eleverna mår. I arbetet med att få ner elevernas frånvaro kopplas elevhälsogrupperna¹⁰ in tidigt. Diskussioner om elevernas frånvaro kommer även att föras under rubrikerna Normer och värden samt Ansvar och inflytande. Redovisningen av andelen anmäld respektive ej anmäld frånvaro görs under Ansvar och inflytande.

- **Utbildningen skall framstå som en helhet för eleverna**

För att eleverna skall uppleva sina studier som en helhet arbetar lärarna i arbetslag för att underlätta ett ämnesövergripande och flexibelt lärande. I synnerhet de yrkesförberedande programmen arbetar med att integrera kärnämnen och karaktärsämnena. Eleverna ska därigenom få större motivation att tillgodogöra sig kunskaper och nå målen i kärnämnen. Eleverna ska tränas i att formulera antaganden och lösa problem och reflektera över erfarenheter. Många skolor arbetar i projekt och teman.

¹⁰ Kurator, skolsköterska och studie- och yrkesvägledare .

RESULTAT

- Några utbildnings- och studieresultat

Målet att gymnasieelever skall tillägna sig goda kunskaper i de kurser som ingår i studieprogrammet mäts i betyg. Alla gymnasieskolor kommenterar i kvalitetsredovisningarna på ett eller annat sätt sina utbildningsresultat. Skolorna jämför resultaten med föregående läsår och försöker bedöma resultaten av vidtagna förbättringsåtgärder samt om de haft effekt eller inte.

För stadens gymnasieskolor som helhet kan följande tidsserie redovisas.

Några utbildningsresultat – staden som helhet

Läsår	Andel elever kvar i år 3 från år 1	Andel elever med slutbetyg av avgångselever	Betygsmedelvärde	Andel elever med grundläggande behörighet till högskolan*	Andel elever med reducerat program**	Andel elev m grund.beh t hög. av el i år ***
1998/99	84%	80%	13,61	79%	17%	-
1999/00	81%	84%	13,81	76%	16%	-
2000/01	79%	85%	14,15	80%	16%	-
2001/02	81%	86%	14,35	84%	14%	-
2002/03	80%	87%	14,55	87%	9%	66%
2003/04	83%	88%	14,72	89%	8%	65%
2004/05	85%	89%	14,73	88%	7%	66%
2005/06	85%	88%	14,92	87%	5%	66%

* Av avgångselever med slutbetyg.

** En elev kan befrias från undervisning i en eller flera kurser, om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på annat sätt. En elev kan befrias från kurser som motsvarar högst 10 procent av det antal gymnasiepoäng som krävs för ett fullständigt nationellt eller specialutformat program.

*** Andel elever med grundläggande behörighet till högskolan av de elever som började år 1 tre år tidigare.

Andelen elever som började årskurs ett 2003 och som fanns kvar i årskurs tre 2006 är 85 procent, samma som läsåret innan. Betygsmedelvärdet har höjts successivt under hela perioden. Andelen elever med grundläggande behörighet till högskolan har sjunkit något från läsåret innan. Av antalet elever med slutbetyg hade 61 procent av eleverna minst godkänt på alla kurser.

I stadens budget för 2005/2006 fanns målet att 80 procent av eleverna inom varje yrkesförberedande program skulle erhålla slutbetyg. Av avgångseleverna på de yrkesförberedanden programmen¹¹ fick 75 procent av eleverna slutbetyg. Detta är en

¹¹ Här inkluderas de program där minst 15 veckors APU är obligatoriskt. Programmen är barn- och fritidsprogrammet, byggprogrammet, elprogrammet, energiprogrammet, fordonsprogrammet, handels- och administrationsprogrammet, hantverksprogrammet, hotell- och restaurangprogrammet, industriprogrammet, medieprogrammet, naturbruksprogrammet,

minskning med 5 procentenheter jämfört med läsåret 2004/2005. Av andelen elever med slutbetyg hade 83 procent grundläggande behörighet till högskolan, vilket är samma andel som läsåret innan. På fyra av programmen har andelen elever med slutbetyg ökat i jämförelse med läsåret 2004/2005. På de resterande programmen har andelen elever minskat. Tilläggas bör att det är endast 25 procent av avgångseleverna som gick på ett yrkesförberedande program, vilket innebär att ett litet elevantal ger mer genomslag. Nedan följer en redovisning för vart och ett av de yrkesförberedande programmen.

Några utbildningsresultat – yrkesförberedande program

Program	Andel elever kvar i årskurs 3		Andel elever med slutbetyg av avgångseleverna		Grundläggande behörighet till högskolan*		Elever med reducerat program		Andel el m grund. hög.beh av el i år I**	
	2004/05	2005/06	2004/05	2005/06	2004/05	2005/06	2004/05	2005/06	2004/05	2005/06
BF	78%	64%	79%	80%	73%	64%	0%	0%	45%	33%
BP	66%	80%	78%	80%	93%	84%	0%	0%	48%	54%
EC	88%	82%	81%	90%	89%	85%	2%	0%	64%	62%
FP	54%	57%	56%	50%	55%	84%	10%	16%	16%	24%
HP	72%	75%	78%	77%	70%	69%	3%	3%	39%	40%
HR	67%	69%	76%	65%	81%	85%	13%	3%	41%	38%
HV	76%	83%	85%	75%	93%	86%	7%	10%	60%	54%
LP	78%	77%	80%	79%	79%	93%	21%	15%	49%	57%
MP	92%	88%	86%	82%	85%	85%	4%	4%	68%	61%
NP	89%	91%	90%	71%	88%	90%	4%	2%	71%	58%
OP	98%	87%	81%	85%	91%	100%	0%	6%	73%	74%
YD	80%	93%	71%	67%	100%	94%	0%	0%	57%	59%
TO	77%	77%	80%	75%	83%	83%	5%	4%	55%	48%

* Av avgångselever med slutbetyg.

** Andel elever med grundläggande behörighet till högskolan av de elever som började år 1 tre år tidigare.

Motsvarande siffror för de mer studieförberedande programmen redovisas nedan. Resultaten skiljer sig inte nämnvärt mellan läsåret 2005/2006 och 2004/2005. Det sker en del avhopp från naturvetenskaps- och teknikprogrammet, även om andelen elever som avbryter sina studier på naturvetenskapsprogrammet är lägre än läsåret innan. På teknikprogrammet är det en betydligt lägre andel elever som fått grundläggande behörighet till högskolan.

omvårdnadsprogrammet och yrkesdansarna (praktik efter planering i nära samarbete med branschen).

Några utbildningsresultat – studieförberedande program

Program	Andel elever kvar i årskurs 3		Andel elever med slutbetyg av avgångseleverna		Grundläggande behörighet till högskola*		Elever med reducerat program		Andel el m grund. hög.beh av el i år 1**	
	2004/05	2005/06	2004/05	2005/06	2004/05	2005/06	2004/05	2005/06	2004/05	2005/06
ES	90%	88%	89%	82%	92%	93%	13%	9%	74%	67%
NV	84%	87%	95%	96%	92%	92%	7%	4%	73%	77%
SP	92%	91%	89%	89%	89%	91%	7%	5%	73%	73%
TE	80%	80%	90%	89%	78%	78%	11%	10%	56%	55%
TO	89%	89%	91%	90%	90%	91%	8%	5%	72%	70%

* Av avgångselever med slutbetyg.

** Andel elever med grundläggande behörighet till högskolan av de elever som började år 1 tre år tidigare.

Nedan redovisas betygsresultaten i svenska, engelska och matematik i slutbetygen för staden som helhet.

Några utbildningsresultat – medelbetyg i vissa kärnämnen

Läsår	Medelbetyg i vissa kärnämnen*			
	SV A	SV B	EN A	MA A
1997/98	12,7	13,2	13,7	12,8
1998/99	13,2	13,5	14,1	12,9
1999/00	13,8	13,7	14,8	13,2
2000/01	14,1	14,3	14,9	13,4
2001/02	14,3	14,3	15,3	13,2
2002/03	14,7	14,5	15	13,5
2003/04	14,8	14,6	15,2	14,1
2004/05	14,7	14,5	15,1	13,5
2005/06	14,8	14,7	15,2	14

* Dessa siffror gäller avgångselever med slutbetyg.

I samtliga ovanstående kurser har medelbetyget i staden ökat något i jämförelse med läsåret 2004/05. Under hela mätperioden, 1998-2006, är det en tydlig trend att betygen har förbättrats.

Några utbildningsresultat – andel IG i vissa kärnämnen

Läsår	Andel IG i vissa kärnämnen* (i procent)			
	SV A	SV B	EN A	MA A
1997/98	1,9	5,1	3	4,1
1998/99	1,6	5,6	3,2	5,2
1999/00	1,5	6,5	2,6	4,9
2000/01	1,0	3,6	2,2	3,3
2001/02	1,0	4,0	1,4	2,5
2002/03	1,0	3,2	1,9	3,0
2003/04	0,8	2,2	1,7	2,6
2004/05	1,5	3,6	2,5	2,9
2005/06	1,2	3,5	1,9	2,8

* Dessa siffror gäller avgångselever med slutbetyg.

Andelen elever, med slutbetyg, med betyget Icke godkänt i ovanstående kurser har minskat från förra läsåret, mest i Engelska A. Fluktuation i andelen elever med icke godkänt sker mellan åren. Emellertid är trenden under mätperioden att andelen elever med icke godkänt i kurserna blir lägre.

Stadens gymnasieskolor redovisar i kvalitetsredovisningen resultatet från de nationella proven i Svenska B/Svenska som andraspråk B, Matematik A och Engelska A. Tidigare år har proven i svenska och engelska redovisats i flera delar. Några skolor redovisar fortfarande betygen i de olika delarna vilket inte gör det möjligt att göra en tillfredsställande jämförelse av nationella provresultaten i Svenska B och Engelska A mellan skolorna. Nationella provet i Matematik A redovisas i en del. För de skolor som har redovisat resultaten är medelbetyget i Matematik A år 2006 10,85 poäng och 10,8 poäng för 2005. År 2006 var andelen elever med icke godkänt på provet 19 procent, motsvarande siffra för 2005 var 20 procent. Högst andel elever med icke godkänt på nationella provet i Matematik A fanns på de yrkesförberedande programmen. 70 procent av eleverna på byggprogrammet och hotell- och restaurangprogrammet hade icke godkänt på provet. På byggprogrammet har andelen elever med icke godkänt på provet minskat med tio procentenheter.

Jämförelser mellan resultaten på det nationella provet i Matematik A och de betyg som sattes under läsåret 2005/2006 i motsvarande kurs kan i viss mån göras. Redovisning för varje skola finns nedan. För den enskilda läraren/lärargruppen på skolnivå fungerar de nationella proven som ett viktigt stödjande verktyg vid betygssättningen. Ett av syftena med nationella provsystemen är att stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning. Skolornas resultat beror i hög grad på vilka program skolan har. Variationerna mellan programmen kan variera kraftigt. På några enstaka skolor är det stora skillnader mellan resultaten på nationella provet och det satta betyget på kursen. Emellertid har majoriteten av skolorna god paritet mellan provet och satta kursbetyg.

Några utbildningsresultat – Matematik A – medelbetyg på nationellt prov och medelbetyg på kusen (i.u = ingen uppgift)

Skola	Medelbetyg på nationellt prov		Medelbetyg i kursen*		Program**
	2004/2005	2005/2006	2004/2005	2005/2006	
BE	i.u	i.u	5,9	7,0	NV,SP, IV
BK	6,3	10,6	9,6	10,2	NV, SP, IV
BL	15,8	14,6	16,3	15,5	NV, SP, IV
BM	9,7	i.u	11,3	10,5	NV, SP,TE, IV
EG	5,5	6,0	8,7	9,3	FP, HV, LP, IV
ESS	i.u	i.u	i.u	13,1	IV
FA	6,1	9,9	8,5	8,1	BF, HP, NV, SP, IV
FC	9,3	9,6	11	10,6	HP, SP, IV
GL	i.u	9,8	12,6	11,0	SP
HO	7,6	i.u	9,8	10,5	HR, IV
HÄ	12,6	6,4	10,4	8,0	MP, SP, IV
HÖ	11,3	13,8	15,4	15,2	NV, SP
KI	2,1	2,7	8,8	9,5	BP, HP, IV
KM	15,3	15,1	16,3	16,3	NV, SP
KP	13,5	13,3	14,5	14,8	MP, NV, SP,TE, IV
NR	15,1	15,6	16,1	16,8	NV, SP, IV
RI	9,5	10,3	11,1	10,7	MP, SP, IV
SC	i.u	7,9	i.u	9,8	ES, IV
SE	9,9	9,2	10,3	10,4	EC, ES, HV, NV,TE, IV
SG	i.u	5,4	7,2	8,2	BF, ES, HR, HV, OP, SP, IV
SK	i.u	i.u	9,3	9,8	FP, MP, IV
SL	13,4	13,1	14,1	13,9	ES, NV, SP, IV
SP	12,4	9,5	12,9	11,6	NP, NV, SP, IV
TE	8,6	7,9	9,8	8,1	HP, NV, SP, IV
TH	11,6	i.u	12,4	12,0	EC, NV, SP,TE, IV
TR	i.u	i.u	i.u	i.u	FP, IV
ÖM	12,4	i.u	12,6	13,9	NV, SP, IV
TO	10,8	10,85	11,8	12,0	

* Dessa siffror gäller de elever som fick ett betyg i kursen under läsåret.

Jämförelsen med nationella proven är inte gjorda på individnivå. I kursbetygen finns även elever som prövat i kursen och fått nytt (högre) betyg.

** Tre skolor, tillsammans 40 elever, har redovisat resultatet för eleverna inom individuella programmet som gjort det nationella provet i Matematik A. När det gäller medelbetyget i kursen Matematik A finns än fler elever inom IV medräknat, totalt 363 elever. Följaktligen finns endast en del av eleverna på IV med i ovanstående statistik för nationella provet.

På sommarskolan för gymnasieelever 2006 gick 338 elever varav ett antal elever gick fler än en kurs. Sammanlagt fanns det 25 klasser i ämnena matematik, fysik, kemi, naturkunskap, svenska och engelska. Flest antal klasser fanns inom ämnet matematik varav 6 klasser fick undervisning på A-nivån. Dessutom fanns det språk- och räknestugor

att få hjälp i. Under sommarskolan utfärdades 371 betyg varav knappt 73 procent var godkänt eller bättre. Utvärderingen av sommarskolan visar att antalet svaga elever på naturvetenskapsprogrammet ökar. Utvärderingen uppger att flera elever varken har klarat Matematik A eller Matematik B under terminstid. Flera elever på naturvetenskapsprogrammet har haft problem att klara Matematik B på sommarskolan.

I utvärderingen av sommarskolan påtalas också att många elever har stora problem att förstå en skriven text/frågeställning på svenska.

Under läsåret 2005/2006 sattes 1202 grundskolebetyg i ämnena matematik, svenska och engelska. Jämfört med föregående läsår är detta en ökning med knappt 170 betyg. Detta innebär att 739 elever fick minst ett betyg i ovanstående ämnen läsåret 2005/2006. Flest betyg sattes i matematik, 458 betyg, och först i engelska, 353 betyg. I svenska/svenska som andra språk sattes 405 betyg. Grundskolebetyg har också satts i ämnena biologi, bild, fysik, geografi, historia, idrott och hälsa, kemi, musik, religion, samhällskunskap, slöjd och i samhällsorienterade ämnen.

Skolorna har i uppgift att redovisa hur många av eleverna på individuellt program som blev behöriga till gymnasieskolans nationella och specialutformade program. Tyvärr är inte statistiken tillförlitlig vad gäller hur många av eleverna som i och med de(-t) godkända betygen(-t) (i svenska, matematik och engelska) blev behöriga till gymnasiet nationella eller specialutformade program. Emellertid har 125 elever, under läsåret 2005/2006, fått betyg i alla tre behörighetsgivande ämnen och följaktligen blivit behöriga.

Mätning från Gymnasieintagningen i Stockholm visar att de elever som fanns inom IVIK¹²-organisationen läsåret 2005/2006 till 50 procent återfanns inom IVIK hösten 2006, 25 procent hade börjat i PRIVIK¹³, 10 procent av eleverna började i en PRIV¹⁴ och 8 procent hade börjat på ett nationellt eller specialutformat program. Resterande andel elever finns inte kvar i gymnasieskolan utan kan bland annat ha gått över till SFI och vuxenutbildningen. För elever som läsåret 2005/2006 gick på en PRIVIK hade 50 procent av eleverna börjat på ett nationellt eller specialutformat program hösten 2006, 25 procent fanns kvar inom PRIVIK och 25 procent hade börjat på en PRIV. Majoriteten av eleverna som gått över till SFI och vuxenutbildningen har blivit 20 år. En handfull elever går över tidigare, oftast beroende på att de inte finns passande studievägar inom gymnasieskolan. Eleverna har då haft en mycket kort studiebakgrund.

- **Kunskapskvaliteter**

I gymnasieinspektörernas årsrapport för läsåret 2005/2006 framkommer att kunskapsdiskussionerna på skolorna och det ämnesövergripande samarbetet i allmänhet har förbättrats under läsåret. Utvecklingsområden inom Lärande och kunskap är, enligt gymnasieinspektörerna:

¹² Introduktionskurs för invandrarungdom.

¹³ Programinriktad introduktionskurs för invandrarungdom.

¹⁴ Programinriktat individuellt program.

- *Fortsatt strävan efter att minska kvalitetskillnaderna i olika avseenden mellan olika lärare.
- * Förbättrad utbildning vad gäller utveckling av elevernas insikt om sitt eget sätt att lära och förmåga att utvärdera sitt lärande.
- * Förbättrat samarbete mellan lärarna kring elevernas språkutveckling
- * Strävan efter förbättrade matematikresultat.
- * Förbättrat samarbete mellan karaktärsämnen och kärnämnen främst på de yrkesförberedande utbildningarna.

Gymnasieinspektörerna bedömer att kvaliteten vad gäller att hjälpa elever i behov av särskilt stöd vanligen är goda. Alla elever som så önskar erbjuds oftast någon form av extratid, främst i matematik. Många lärare försöker ge stöd åt elever inom eller i anslutning till ordinarie undervisning. På många av skolorna finns speciallärare eller specialpedagoger som på olika sätt arbetar med elever i behov av särskilt stöd, främst elever med dyslexi. Ett problem man har på vissa skolor, där det finns många elever som har stort behov av stöd och låg motivation för studier, är att få eleverna att ta emot den erbjudna stödundervisningen, särskilt om den läggs ut som extra undervisningstid.¹⁵ Gymnasieinspektörernas bild av det individuella programmet är att eleverna i allmänhet får ett gott och individuellt anpassat stöd i sitt lärande. Gymnasieinspektörerna uppger dock att det är ganska ovanligt att skolorna har strategier för hur språkutveckling ska genomsyra all undervisning.

I brukarundersökningen som genomfördes 2005 svarade 46 procent av eleverna att de var nöjda med hur lärarna samverkar för att utbildningen ska bilda en helhet och detta är en liten förbättring jämfört med den tidigare gymnasieundersökningen 2002/2003. 50 procent var mycket eller ganska nöjda med att lära sig att reflektera över vad de lär sig och vad kunskapen kan användas till. 31 procent av eleverna svarade varken eller på frågan och 14 procent var ganska eller mycket missnöjda.

ANALYS AV MÅLUPPFYLLELSEN

Det är svårt att utifrån skolornas kvalitetsredovisningar utläsa om det beror på skolans arbetssätt att måluppfyllelse är god eller om det faktiskt beror på elevgruppen på skolan. För att utmana elever på skolor där måluppfyllelsen och betygsresultaten är goda individualiseras undervisningen. Skolorna uppger att genom att arbeta ämnesövergripande har det visat sig att eleverna utvecklar nya kunskaper, insikter om sitt eget sätt att lära och en förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra.

Som tidigare framgått har några skolor uppgett att de arbetar med att tydliggöra ansvaret för att ha uppsikt över att eleverna får de kurser och poäng de ska ha för att få ett fullständigt slutbetyg. Någon skola har i tidigare kvalitetsredovisning uppgett att när ansvaret inte är tydligt på skolan om vem som har uppsikt över antalet kurser och poäng eleverna har i sin studieplan så har det inträffat att det uppdragas för sent att elever inte har

¹⁵ Skolinspektörernas årsrapport 2005/2006 Gymnasieskolan sid 14.

tillräckligt antal poäng för ett fullständigt studieprogram. Det går inte att bedöma hur många elever det kan handla om eller huruvida det är ett utbrett problem.

Några av skolorna med yrkesförberedande program talar om ett ökat intresse bland eleverna att söka dessa program. Detta innebär att intagningspoängen ökat markant under några år vilket följaktligen leder till mer motiverade elever där en högre andel elever får slutbetyg. Andra program och skolor visar på det motsatta. När intagningspoängen från grundskolan sjunker ökar andelen elever med icke godkänt i till exempel Matematik A, Svenska A och Engelska A. Fordonsprogrammet har haft en positiv utveckling men når ännu inte stadens budgetmål med 80 procent elever med slutbetyg. Flertalet elever klarar inte programmet då de har haft en dålig skolbakgrund och inte förmått kompensera bristen under gymnasietiden. Detta har framförallt gällt elever som varit kort tid i Sverige och saknar kunskaper i engelska motsvarande årskurs 9. Många av fordonsmanualerna är på engelska vilket gör det svårt att tillgodogöra sig informationen när kunskaperna i engelska brister.

I stort sett alla skolor använder olika diagnostiska prov/screening när eleverna påbörjar sina gymnasiestudier. En skola med endast yrkesförberedanden program uppger att de använder sig av tester i läs- och skrivförmåga som mäter ett sk staninevärde. Staninevärdet är en normalfördelningskurva efter hur en stor grupp jämnåriga presterat på proven. Som mest kan eleven ha ett värde om nio och normalvärdet är fem. Skolan uppger att uppemot hälften av eleverna uppvisar ett staninevärde om tre eller lägre. Från stanine ett till tre faller de 23 procent svagaste provresultaten vid standardiseringen. Detta innebär följaktligen att eleverna är i behov av omfattande stödresurser för att överhuvudtaget kunna tillgodogöra sig innehållet i respektive kärn- och karaktärsämneskurs.

Att även uppmärksamma intagningspoängen kan vara ett stöd i mottagandet av eleverna och för skolans planering av stödresurserna. Emellertid hävdar man från många gymnasieskolor att många av elevernas betyg inte har tillräcklig täckning. Eleverna har kanske i realiteten inte de förkunskaper skolan väntar sig efter att ha tagit del av betygen.

Skolverkets lägesbedömning 2006 visar att elever med utländsk bakgrund måste ges bättre och effektivare svenskundervisning. En av grundorsakerna till att eleverna inte når målen är brister i svenska språket. Elevernas kunskaper i svenska har tydliga samband med deras ämneskunskaper. Det framkommer inte i någon kvalitetsredovisning huruvida detta stämmer i stadens gymnasieskolor. Ett antal skolor anser emellertid att eleverna numera har sämre förkunskaper när de påbörjar sina gymnasiestudier än vad de tidigare haft.

Ett stort projekt som påbörjades våren 2002 och nyligen avslutats och som flertalet skolor varit delaktiga i är Matematikvisionen. Syftet med Matematikvisionen har varit att kompetensutveckla matematiklärarna, förändra undervisningssätten i mer laborativ riktning, öka andelen elever med godkänt betyg i Matematik A och få fler elever att läsa högre kurser i ämnet. Det är svårt att dra några långtgående slutsatser av projektet utifrån skolornas kvalitetsredovisningar. I en utvärdering av Matematikvisionen som gjordes i

september 2005 framkom olika orsaker till att eleverna inte når godkända betyg i Matematik A. Utifrån diskussioner med lärarna kunde tre grupper av orsaker kategoriseras, faktorer som hörde till den enskilda eleven, den enskilde läraren och skolans organisation. Elevfaktorer som nämdes var elevernas stora frånvaro, deras bristande intresse och bristande förkunskaper och att de var ”lata”. Faktorer som relaterades till den enskilde läraren var också bristande intresse men även bristande kompetens och bristande förståelse och empati. Faktorer som är relaterade till organisationen var för stora elevgrupper, för lite tid, att tiden är för utspridd och att grundskolan dödar elevernas intresse för och kunskaper i matematik.¹⁶

Matematikvisionen har satsat stort på att skapa varierad undervisning där laborationer är ett framträdande inslag. Att satsa på en varierad undervisning gynnar, enligt utvärderingen, också lusten att lära, flickors matematiklärande och invandrarelevers matematiklärande. Att i undervisningen variera arbetsätt och arbetsformer kräver intresse, engagemang och tid. Detta har sett olika ut på skolorna. En del har kommit långt med handledning av kolleger och samarbete, andra har byggt upp hela matematikverkstäder.¹⁷ För att tillgodose alla elevers behov krävs bl.a. kunskap i olika lärtilar, samarbetsinlärning och kontinuerlig utvärdering. Det krävs att man känner till specialpedagogikens möjligheter och hur man som lärare ska hantera situationen utan att vara utbildad i specialpedagogik.¹⁸

I resultatredovisningen framgår att en hög andel elever inom de yrkesförberedande programmen som fått icke godkänt på nationella provet i Matematik A. Det är delvis en följd av provets konstruktion och upplägget av kursen på skolorna. Skolverket skriver i rapporten ”Nationella prov i gymnasieskolan – ett stöd för likvärdig betygssättning?” att faktorer som påverkar resultaten är: elevernas genomsnittliga förkunskapsnivå och motivation, om flera kurser i matematik följer på Matematik A, om kursen ingår i ett program där karaktärsämneskurserna stödjer elevernas utveckling av matematik-kunskaper, vilka läromedel som används, vilken kunskapssyn som präglar programmet samt om programmet är inriktat mot fortsatta studier eller mot yrkesarbete.

I skolornas kvalitetsredovisningar uppmärksammas elevernas bristande förkunskaper, studiemotivation och närvaro som viktiga skäl till att eleverna inte når slutbetyg och grundläggande behörighet till högskolan.

Av eleverna inom individuella programmet är det fler som behöver långsam studietakt vilket innebär att färre hinner under de tre åren få behörigheten till gymnasiet.

¹⁶ Nollvision – Matematikvision – Matematikmission? Utvärdering av matematiksatsningen i Stockholms stad. Helene Lilja, Stefan Löfwall och Astrid Persson; 2005 sid: 16

¹⁷ Nollvision – Matematikvision – Matematikmission? Utvärdering av matematiksatsningen i Stockholms stad. Helene Lilja, Stefan Löfwall och Astrid Persson; 2005 sid: 18

¹⁸ Nollvision – Matematikvision – Matematikmission? Utvärdering av matematiksatsningen i Stockholms stad. Helene Lilja, Stefan Löfwall och Astrid Persson; 2005 sid: 18

Eleverna inom individuella programmet är ingen homogen grupp. Ett exempel som visar på det är elevgruppen som kommer till Sverige under läsåret och börjar sina studier i svensk skola på IVIK-gymnasiet. En stor andel elever saknar skolbakgrund motsvarande grundskolan, medan andra har påbörjat gymnasiestudier eller har fullständig gymnasieutbildning med betyg. Den sistnämnda gruppen går i hög grad vidare till högre studier utan att fortsätta i gymnasieskolan (utöver den inledande tiden, max ett läsår, på IVIK-gymnasiet). En stor andel av eleverna i den första gruppen finns inom IVIK/ PRIVIK-organisationen i flera år. För flera av dessa elever kan det vara svårt att hitta passande utbildningar inom gymnasieskolan.

En skola med en särskild grupp för elever med Aspergers syndrom uppger att det utifrån elevernas förutsättningar är svårt att nå alla mål. Skolan uppger emellertid att de uppfattar sin verksamhet som en där eleverna mår bra och har en meningsfull dag i skolan, vilket inte alltid innebär lysande studieresultat men dock en personlig utveckling.

UTVECKLING

För att nå en högre måluppfyllelse inom detta målområde uppger skolorna i sina kvalitetsredovisningar och arbetsplaner för 2007 vad de planerar att prioritera under läsåret 2006/2007. Många av de mål och arbetssätt som är planerade under läsåret 2006/2007 är i mycket hög grad en fortsättning på redan påbörjat arbete på skolorna. För att öka andelen elever med högskolebehörighet/slutbetyg/godkänt på alla kurser uppger skolorna att de ska förbättra utvecklingssamtalen. Detta ska bland annat ske genom att mentor tydliggör studiesituationen för eleven. Elever som behöver ska få mer stöd (regelbundet och schemalagt), uppmanas att ta emot stödet samt att göra provningar i kurser de fått icke godkänt i. För att eleverna ska få en helhetssyn i sina studier ska arbetslagen samarbeta mer.

Att öka elevernas studiemotivation ska ske genom att ge eleverna bättre överblick över sina studier och att eleverna får utbildning i studieteknik och olika metoder för lärande.

Många elever har svårt att förstå en skriven text. Att inte tillgodogöra sig en text på svenska försvårar studier även i andra ämnen. För att nå en högre måluppfyllelse inom målområdet Kunskaper och lärande bör skolorna fortsätta arbeta med språkutveckling och läsförståelse.

Två skolor fortsätter projektet Med modersmålet som grund, med medel från Myndigheten för skolutveckling. Modersmåls lärare arbetar integrerat på skolan, dels med ämnesundervisning i modersmål och andra ämnen som igår i lärarens behörighet, dels med studiehandledning på modersmålet. Syftet är ökad måluppfyllelse i berörda ämnen och modersmål och ökade kunskaper i svenska språket. Ett annat syfte är att höja modersmålets status i skolan.

Ett tiotal bibliotek har, med kompetensfondsmedel, upprustats för att öka stödet till elever som behöver stimulans i sin läsutveckling. Insatserna har bl.a. gällt kompetensutveckling

av lärare och bibliotekarier. Under 2007 planeras fler gymnasiebibliotek att erbjudas dessa insatser.

För att öka andelen elever med godkänt i Matematik A uppger skolorna att kursen ska integreras i karaktärsämnen. På så sätt ska eleverna få ett ökat intresse för matematiken och att skolan fortsätter arbeta för att hitta alternativa undervisningsmetoder. De matematikutvecklare som påbörjade sitt arbete under hösten 2006 fortsätter. Insatser, bl.a. i samarbete med nationellt centrum för matematik (NCM) i Göteborg, kommer att genomföras i form av kompetensutveckling och nätverk. Till grund ligger de handlingsplaner som skolorna arbetat fram under projektet matematikvisionen och en kontinuerlig dialog med varje skola.

För de skolor som finns med i PBS-nätverket kan nog PBS, problembaserad skolutveckling, bli en viktig del i utvecklingsarbetet för att nå högre målpuppfyllelse.

Normer och värden

Inom läroplansområde Normer och värden kommer elevernas hälsa att tas upp. I stadens skolplan, "En skola för nutidens och framtidens elever", och strategi för elevhälsa är elevernas hälsa och arbetsmiljö prioriterade. Mål skolorna har sammanfattat i sina arbetsplaner rör elevernas trygghet, värdegrundsarbetet på skolan och elevhälsoarbetet.

ARBETSSÄTT

Skolorna arbetar för att klimatet i skolan skall präglas av öppenhet, delaktighet, ansvar, tolerans och hjälpsamhet. Faddersystem, temadagar, gemensamma aktiviteter, elevföreningar och klassens dag är exempel på olika aktiviteter i syfte att eleverna ska känna trygghet och samhörighet på skolan. Handledarna/mentorerna/kontaktlärare följer upp elevernas situation. Flera skolor uppger att de arbetar för att implementera de förhållningsregler/ordningsregler som har arbetats fram lokalt på skolorna. Några skolor uppger att regler gemensamma för hela skolan har processats fram av elevråd, ATP, SVG och beslutats av skolkonferensen. Fokus har lagts på att skapa ett arbetsklimat på lektionerna som präglas av arbetsro. Utanför lektionstiden arbetar elevstödjare/kamrätstödjare/skolvärd med eleverna. Det innebär att elevstödjarna finns i uppehållsutrymmena och ute på skolgården där lediga elever vistas. Elevstödjarna lånar ut spel, pratar med eleverna och är vuxna bland ungdomar. De är tillgängliga hela dagen för elever på rast eller håltimme. Deras närvaro ger en trygghet både för elever och för personal.

Skolorna arbetar också aktivt med värdegrundsfrågorna inom sex- och samlevnadsundervisningen samt i den lokala kursen Livskunskap.

Några skolor uppger att de samarbetar med organisationen Friends och/eller har egna antimobbingsgrupper för att aktivt verka mot mobbning och trakasserier.

Som tidigare framgått, under rubriken Kunskap och lärande uppger i princip alla skolor att de arbetar med att öka elevernas närvaro.

Implementeringen av stadens strategi för elevhälsa har skapat möjligheter för elevhälsopersonalen och skolledningen att bilda team. Flera skolor uppger att de har förändrat elevhälsogruppernas arbetsrutiner. Ett led i utvecklingsarbetet har också varit att hitta fungerande rutiner för samverkan mellan elevhälsan och mentor/handledare. En skola uppger att de haft väldigt många elevvårdskonferenser och att de behöver se över rutinerna för elevärenden av pedagogisk karaktär och ärenden av mer social karaktär.

Stress verkar vara ett område som flera skolor aktivt arbetar med att minska. Det kan innebära att elevhälsan sätts in men också att planeringen på skolan sköts på ett sådant sätt att prov och projekt inte hopar sig för eleverna. Ett par skolor har även inlett ett arbete kring personalens totala arbetstid för att få förståelse för hela arbetssituationen.

Några skolor med yrkesförberedande program uppger att eleverna erbjuds massage. Detta i syfte att förebygga belastningsskador och minska stress.

En skola uppger att de är en certifierad hälsoskola, vilket förutsätter ett kontinuerligt arbete med hälsofrågor bland både elever och personal. På flera skolor är Idrott och hälsa B obligatorisk. En annan skola uppger att eleverna erbjuds individuellt uppbyggd träning samt lagsporter. Skolmaten är ett område som nämns av några skolor som ett viktigt led i hälsoarbetet. Ett antal skolor serverar frukost till eleverna för en billig penning. Någon enstaka skola uppger att de tagit bort läsk- och godisautomaterna.

De skolor som varit utsatta för renoveringar av sina lokaler under läsåret har vittnat om att en hel del energi går åt att planera inför tillbakaflytt men också för att logistiken ska fungera för lärarna och elevhälsovården när eleverna är utlokaliserade på fem skolor.

Flera skolor uppger att de har olika former av genusgrupp/jämställdhetsgrupp/likabehandlingsutskott etc vilka arbetar med planeringen av skolans jämställdhetsarbete och framtagandet av skolans likabehandlingsplan. En skola har haft utbildning för personalen om genusperspektiv i undervisningen. En annan skola har anordnat en temadag med eleverna om jämställdhet och likabehandling. Skolan uppger att dagen var lyckad och kommer att fortsätta anordna en temadag i ämnet varje vårtermin.

RESULTAT

I brukarundersökningen för 2004/2005 fanns det frågor rörande Trygghet och trivsel/ elevhälsa och Arbetsmiljö. För stadens kommunala gymnasieskolor var 72 procent av eleverna mycket eller ganska nöjda med sammanhållningen och relationerna mellan eleverna. Eleverna var inte lika nöjda med lugn och arbetsro i klassrummet. Här svarade 50 procent av eleverna att de var mycket eller ganska nöjda. 58 procent av eleverna var mycket eller ganska nöjda med möjligheten att träffa elevvårdspersonalen på skolan. 5 procent av eleverna var ganska eller mycket missnöjda med situationen när det gäller mobbning.

Majoriteten av skolorna har egna elevenkäter där eleverna tillfrågas om trivsel, trygghet etc. Av de skolor som uppger att de har haft elevenkäter verkar resultaten vara tillfredsställande. I stadens brukarundersökning för 2004/2005 svarade 83 procent av eleverna att de är mycket eller ganska nöjda med möjligheten att känna sig trygga i skolan.

Stadens gymnasieinspektörer skriver i sin årsrapport för 2005/2006 att vad det gäller området normer och värden är den generella kvaliteten, särskild när det gäller elevernas upplevelse av trygghet, redan hög vilket gör att ytterligare förbättringar kan vara svåra att iaktta. Enligt gymnasieinspektörerna finns följande utvecklingsområden inom målområdet:

- * Ökad tydlighet i information och återkoppling om kursmål och betygskriterier samt förbättrad planering av arbetsbelastningen tillsammans med eleverna för att förebygga stress.
- * Satsning på att garantera studiero för alla elever i alla klasser.
- * Efterlevande av tobakslagen.
- * Medvetandegöra planerna mot mobbning och kränkande behandling hos elever och personal.

Gymnasieinspektörerna bedömer att lärares bristande ledarskapsförmåga ofta är en viktig orsak till att man inte når arbetsro. Skolor där bristande arbetsro förekommer uppmanas av inspektörerna att ta fram strategier för hur denna ska kunna förbättras. Skolledningen bör även påminna lärare om de befogenheter de har enligt lag och förordning när det gäller tillrättaförande av elever samt initiera diskussioner i personalgruppen om hur reglerna ska tillämpas på skolan.

I inspektörsrapporten skriver inspektörerna att på de skolor där i princip alla elever har höga ambitioner när det gäller att få bra betyg förekommer det ofta stressrelaterade problem. Inspektörernas uppfattning är att stressen inte nödvändigtvis beror på elevernas ambitionsnivå utan på att informationen om kursmål och betygskriterier samt återkopplingen de får om sin kunskapsutveckling ibland är otydlig och att samordningen av prov och större uppgifter ofta brister.¹⁹

En undersökning har genomförts på en skola av elever i årskurs tre om förekomsten av klotter och nedskräpning. Analysen visade att klassrum med äldre möblemang och områden där personalen sällan vistas var mest utsatta. Rapporten fanns att läsa och diskuteras på skolan. En slutsats som drogs var att systemet med att varje lärare tilldelas ansvar för ordningen i ett visst klassrum bör behållas.

En skola som har satsat stort på skolmåltid med näringsriktig kost uppger att eleverna inte är så nöjda. En del elever föredrar snabbmat och halvfabrikat.

Under läsåret 2005/2006 sattes det 1615 betyg i den lokala kursen Livskunskap, varav 1447 betyg var godkänt eller bättre.

¹⁹ Skolinspektörernas årsrapport 2005/2006 Gymnasieskolan sid 17.

En skola uppger att de under läsåret arbetat med att etablera fler elevföreningar. Genom att bilda elevföreningar skapar skolan möjligheter för elever inom IVIK och övriga program att etablera kontakt med varandra.

Elevernas närvaro är som tidigare framgått en viktig faktor för hur eleverna skall nå målen i gymnasieskolan. Att eleverna är borta ofta är också ett tecken på hur de mår samt hur väl de tar ansvar för sina studier.

ANALYS AV MÅLUPPFYLLELSEN

Skolhälсан ger en bild av hälsoläget bland Stockholms elever i sin verksamhetsrapport för läsåret 2005/2006. I verksamhetsrapporten kan man läsa följande: ”Barns och ungdomars utveckling påverkas av samspelet mellan såväl yttre faktorer – familj, skola, kamrater, samhälle som inre, biologiskt betingade förutsättningar. Till den sistnämnda kategorin hör de kognitiva förmågorna, d.v.s olika typer av tankefunktioner – allt ifrån teoretiskt tänkande till förmågor som uppmärksamhet/koncentration. Dessa kognitiva funktioner är av stor betydelse för hur ett barn klarar att ta till sig den teoretiska kunskapsmängd som ska inhämtas i skolan. Dessa förmågor skiljer sig dock precis som andra förmågor från person till person. Finns brister påverkas inläring och möjligheten till skolframgång... ..Cirka femton procent av eleverna i grundskolan hör till gruppen med svag kognitiv begåvning.”²⁰ Då i princip alla elever börjar i gymnasiet så återfinns gruppen med svag kognitiv begåvning även där.

I skolhälsans verksamhetsrapport handlar ett avsnitt om skolfrånvaron. Där framgår att skolk, ej vidimerad frånvaro, är kopplat till ett normbrytande beteende. Sedan åratals har man i forskningen visat att frånvaro ska ses som en viktig markör för ohälsa, bristande välbefinnande, risktagande beteende och vantrivsel/livsleda. Skolhälсан oppfattar att frånvaroregisteringen förefaller vara en ”närvarokontroll” utan att koppling görs till elevens välbefinnande i stort. Skolhälсан sammanfattar avsnittet om skolfrånvaron med följande punkter:

* ”Att registrera och följa upp skolfrånvaro är vår bästa chans att fånga upp elever i behov av vår särskilda omsorg. Skolfrånvaron är ett kvalitetsmått som sätter betyg på skolans arbetsmiljö – på det vanliga ”skolklimatet.”

* ”När det gäller vuxna arbetstagare är arbetsgivare skyldig att göra en rehabiliteringsutredning vid längre tids frånvaro eller vid upprepad korttidsfrånvaro, vilket innebär att företagshälsovården kopplas in. Samma bör gälla för elever.”

Någon enstaka skola uppger att de fortfarande har en del att göra vad gäller implementeringen av ordningsregler innan resultatet är tillfredsställande. Detta beror bland annat på att eleverna inte visar hänsyn och respekt för andra men också på att inte alla mentorer fullt ut lever upp till förväntningarna på mentorskapet.

²⁰ Skolhälsans verksamhetsrapport läsåret 2005/2006; sid. 9

En annan skola uppger att deras ansträngningar att skapa ordningsregler för att nå arbetsro och ordning har inneburit att de elever som behövt ordningsregler har fått en struktur och för andra har det inneburit en ökad arbetsro.

UTVECKLING

I skolornas kvalitetsredovisningar och arbetsplaner 2007 framgår vilka områden som kommer att prioriteras under läsåret 2006/2007. Inom målområdet Normer och värden, där även elevhälsa ingår nämns bland annat att elevhälsan ska bli mer tillgänglig genom mer centralt belägna lokaler och längre öppettider. Det kan också innebära att rutinerna kring elevers hälsa/ohälsa förbättras och förtydligas genom att en plan för elevhälsa utarbetas.

Flera skolor skriver att de ska utveckla ett gemensamt förhållningssätt, arbetssätt och värdegrund. Detta arbetas fram genom diskussioner på APT (arbetsplatsträffar) och inom arbetslagen, med eleverna. Handlingsplaner ska ses över och revideras.

Den 1 april 2006 trädde den nya lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever i kraft. Enligt lagen ska en likabehandlingsplan upprättas varje år. Enligt barn- och elevskyddslagen ska likabehandlingsplanen vara ett levande dokument. Det innebär att den kontinuerligt måste följas upp, utvärderas och revideras. I Skolverkets allmänna råd understryks vikten av att barn och elever - liksom vårdnadshavare och personal - känner till planen och är delaktiga i arbetet med att ta fram den.²¹ I slutet av läsåret 2005/2006 och under hösten 2006 har skolorna påbörjat arbetet med att ta fram, förankra och implementera likabehandlingsplanen. I kvalitetsredovisningen för läsåret 2006/2007 kommer likabehandlingsplanerna att följas upp och utvärderas.

Några skolor uppger även att de ska arbeta med att öka elevernas möjligheter till aktiviteter utanför schemalagd tid vilket sker genom att förbättra den inre och yttre miljön samt tillsammans med eleverna utveckla olika aktiviteter.

Ansvar och inflytande

I stadens skolplan, ”En skola för nutidens och framtidens elever”, som stadens gymnasieskolor hade att förhålla sig till läsåret 2005/2006 fanns inriktningsmålet att skolan ska arbeta medvetet för att ge eleverna inflytande och ansvar för såväl det egna lärandet som skolan som helhet.

ARBETSSÄTT

Inom ramen för Kompetensfonden har det genomförts ett elevinflytandeprojekt. I projektet har fem av stadens gymnasieskolor deltagit. I rapporten från elevinflytandeprojektet, ”Elevroll i förändring” delar projektgruppen med sig av sina erfarenheter att driva skolutvecklingsprojektet. Inom projektet har diskussioner om definitionen av elevinflytande förts. I undersökningar/analyser av både elev- och lärarprotokoll kring

²¹ Skolverkets information om de allmänna råden för likabehandling.

samtal om elevinflytande som genomförts framstår tydligt en skiljelinje mellan hur begreppet definieras. Att det handlar om elevers möjligheter att kunna påverka innehåll och form i undervisningen är elever och lärare ganska eniga om. Frågan är dock på vilket sätt. Här har de två grupperna olika åsikter. Från en del lärarhåll definieras elevinflytande som främst en möjlighet för eleverna att kunna påverka aktiviteter som planeras för hela skolans verksamhet som t ex temadagar och skolmiljön.

Projektet har tagit avstamp i sökandet efter mer kunskap om och förståelse för vilka möjligheter som erbjuds ungdomar i gymnasieskolan att träna inför ett aktivt medborgarskap. För att kunna utöva ett aktivt medborgarskap måste man tränas i att tänka kritiskt, göra egna val och att ifrågasätta auktoriteter och maktutövande.

I rapporten framgår det att i arbetet med projektet är det viljan och önskan hos eleverna om att få vara med och påverka sin skolvardag som både känts och hörts mest. Eleverna på en av projektskolorna i innerstaden efterfrågar främst ett stärkt inflytande över sitt eget lärande. Eleverna vill vara med och påverka undervisningens form och innehåll.²² På söderortsskolan är det inte i första hand undervisningen och det egna lärandet eleverna för fram som mest angeläget att få vara med att påverka. Önskemålen riktar sig främst mot skolmiljön och tiden utanför lektion.²³ För den senast omnämnda skolan är den sociala miljön viktig för eleverna vilket ger uttryck för en vilja att aktivt delta i den egna skolvardagen. För eleverna är skolan så pass viktig att de till och med vill spendera mer tid där. Denna vilja att påverka sin skolmiljö, menar rapportskrivarna, borde kunna tas till vara i ett lärandesammanhang.

En skola har under läsåret haft en lokal styrelse med elevmajoritet. Fem elever blev direktvalda efter nominering och omröstning. Den lokala styrelsen har haft möten en gång i månaden och har bland annat arbetat fram skolans lokala arbetsplan. Styrelsemedlemmarna har varit aktiva i anställningsprocessen av de nya lärarna.

I skolornas arbete med att stärka elevernas inflytande inom skolan som helhet ägnas en hel del arbete åt att bygga upp en fungerande struktur med olika forum där eleverna kan få möjlighet till inflytande. För att eleverna ska tillföra adekvata och välgrundade åsikter samt i vissa fall beslutsunderlag får eleverna både hjälp och utbildning.

Olika forum för eleverna att utöva inflytande i är inriktningslag, skolkonferenser, elevråd, klassråd, matråd och utskott. Någon skola uppger att elevrådet är remissorgan för alla handlingsplaner. På några skolor är även elever med vid anställning av ny personal.

Några skolor uppger att de har en aktiv föräldraförening i syfte att i samråd med skolans ledning, lärare, elevråd och elever informera sig om och påverka skolans utvecklingsarbete i önskad riktning, stödja elevaktiviteter och föreningsliv.

²² Rapport från demokratiprojektet 2004-2006 Elevroll i förändring Britta Wikman sid. 7

²³ Rapport från demokratiprojektet 2004-2006 Elevroll i förändring Britta Wikman sid. 7

En majoritet av skolorna uppger att eleverna har möjlighet att utvärdera undervisningen i alla kurser.

Skolorna arbetar för att eleverna ska formulera mål för sitt lärande och att kunna ta ansvar för sitt lärande. I många fall underlättas detta genom att införa datorbaserade kommunikations- och informationsportaler.

Som tidigare framkommit arbetar skolorna med att förbättra elevernas närvaro.

RESULTAT

I gymnasieundersökningen läsåret 2004/2005 är 43 procent av eleverna mycket eller ganska nöjda med möjligheterna att påverka hur kunskaper ska inhämtas, 16 procent av eleverna är ganska eller mycket missnöjda. En lägre andel elever, 33 procent, är mycket eller ganska nöjda med möjligheten att påverka hur kunskaperna ska bedömas. Hur lärarna informerar om vad eleven ska kunna och hur han eller hon ligger till är 48 procent av eleverna mycket eller ganska nöjda med. 49 procent av eleverna är mycket eller ganska nöjda med hur läraren lyssnar och tar hänsyn till elevernas synpunkter.

I gymnasieinspektörernas årsrapport uppges att skolornas uppföljning och hantering av elevernas frånvaro och utvärdering av undervisningen tillsammans med eleverna har förbättrats. Utvecklingsområden är att påverka eleverna att ta ansvar för sina studier, inklusive att öka närvaron. Vissa skolor behöver arbeta med hur de hanterar sen ankomst. Även det organiserade elevinflytandet på alla nivåer är ett fortsatt utvecklingsområde.

Inspektörerna uppger att några skolor har infört en organisation för elevrepresentation som motsvarar lärarnas grupperingar med programråd eller liknande. På några skolor är denna representation på program- och inriktningsnivå väl fungerande och upplevs som viktig, medan den på andra skolor ännu inte funnit sin roll. Vanligast är emellertid att kvaliteten i verksamheten varierar inom skolan mellan olika program eller inriktningar. Gymnasieinspektörerna bedömer att skolorna bör utveckla strukturen för elevrepresentation så att eleverna kan delta i reella beslut i frågor som upplevs viktiga för dem.²⁴

Det varierar betydligt mellan skolorna i vilken grad eleverna tar ett grundläggande ansvar för sin utbildning. I allmänhet, enligt gymnasieinspektörerna, sammanfaller graden av ansvarstagande med intagningspoängen, även om det finns positiva undantag.

I rapporten från elevinflytandeprojektet har frågan vad elever har inflytande över ställts. Två olika bilder har framträtt. Eleverna beskrev ofta sina möjligheter till inflytande som begränsade till att vara med och påverka läx- och provdatum. Lärarna å andra sidan beskrev elevinflytandet som bra. Elever bjuds in att delta både i planering av kursinnehåll och i arbetsformer, men att elevinflytandet var beroende av vilka eleverna är. På motsvarande sätt ansåg eleverna att deras möjligheter till inflytande berodde på vilka lärare de har. Trots detta önskar båda grupperna ett stärkt elevinflytande. Lärarna ser ett

²⁴ Skolinspektörernas årsrapport 2005/2006 Gymnasieskolan sid. 19

ökat elevinflytande växa fram ur elevers eget initiativtagande och förmåga till ansvar medan eleverna ser sina möjligheter till ökat inflytande som en fråga främst att lösa inom skolan. Projektets erfarenheter talar om hur elevers reella möjligheter till inflytande är sammanvävt med strukturen på skolan.²⁵ På projektskolorna har svar på frågan om hur skolan ska gå tillväga för att stärka elevinflytandet skett med återkoppling till skolans organisation. Förslag på hur elevers delaktighet i skolkonferens och elevråd kan bli bättre har framkommit. Däremot är det inte lika frekvent med svar på hur elevinflytandet över undervisningen ska stärkas. Att ge exempel på hur inflytande över det egna lärandet ska te sig i praktiken är svårt att prata om. I projekt har det både från lärar- och elevhåll uttryckts en vilja att få tid att prata om det som berör skolan och studier. Både elever och lärare har behov av att mötas på andra villkor än de klassrummet inbjuder.²⁶

Skolan med lokal styrelse med elevmajoritet uppger att arbetet fungerat mycket bra. Problem har varit att få flertalet av eleverna aktiva i det elevdemokratiska arbetet i arbetsenheterna. Det har även varit svårt att hitta bra former för stormötet. Skolans elevutvärderingar visar att 70 procent av eleverna anser att de har möjlighet att påverka besluten och att elevernas synpunkter tas tillvara.

○ Frånvaro

Elevfrånvaro – redovisas i procent

Läsår	Anmäld frånvaro (i procent)	Icke anmäld frånvaro (i procent)	Total frånvaro (i procent)
2001/2002	4,4	5,7	10,1
2002/2003	4,6	6,2	10,8
2003/2004	4,9	6,9	12,2
2004/2005	5,5	7,7	13,2
2005/2006	6,6	7,4	14,0

Ovan redovisas elevernas anmälda och ej anmälda frånvaro under de senaste fem läsåren. Av de uppgifter skolorna lämnat framkommer att 6,6 procent av elevernas frånvaro är anmäld frånvaro. Detta är en ökning med 1,1 procentenhet jämfört med läsåret innan. Den ej anmälda frånvaron är något lägre än läsåret 2004/2005. Det går inte att bedöma nivån av skolk då en elev kan ringa sig ”sjuk” utan att vara det. Att frånvaron ökar kan mycket väl bero på skolornas förbättrade rutiner att registrera frånvaron. En skola uppger att 80 procent av föräldrarna till eleverna i år ett aktivt granskar frånvaroregistreringen. Trots detta är frånvaron fortfarande hög på skolan.

En rättvisande jämförelse går inte att göra mellan åren då några skolor inte haft möjlighet att redovisa frånvaron under alla år. En del skolor har heller inte redovisat frånvaron för eleverna på individuella programmet tidigare. Uppgifterna kan finnas med ett år men inte ett annat vilket bland annat kan bero på byte av datasystem.

²⁵ Rapport från demokratiprojektet 2004-2006 Elevroll i förändring Britta Wikman sid. 9

²⁶ Rapport från demokratiprojektet 2004-2006 Elevroll i förändring Britta Wikman sid. 18

ANALYS AV MÅLUPPFYLLELSEN

Några skolor uppger att en del lärare/mentorerna/handledare behöver fortbildning i t.ex. samtalsmetodik för att klara handledarskapet på ett godtagbart sätt. Gymnasieinspektörerna skriver i sin årsrapport att huruvida eleverna anser att de har ett gott inflytande över sitt lärande genom att de kan påverka arbetsformer och bedömningsformer i hög grad varierar mellan olika lärare.

Flertalet skolor uppger att de har strukturer för elevinflytande men uppger samtidigt att det kan vara svårt att engagera eleverna då många elever upplever engagemang som jobbigt. Någon enstaka skola konstaterar att eleverna hellre ägnar sin tid åt läx- och provläsning än att sitta med på långa möten och diskutera hur man ska utveckla skolan.

Det framgår sällan i kvalitetsredovisningarna hur resultaten från till exempel kursutvärderingarna återkopplas till eleverna.

Som tidigare nämnts är frånvaron en faktor som spelar stor roll för hur eleverna klarar sina gymnasiestudier. Så är fallet även inom detta målområde. En skola uppger att elever som har mycket stor frånvaro har ett arbete vid sidan av sina gymnasiestudier och konstaterar att eleverna tar ansvar för sitt arbete men inte för sina studier. En annan skola uppger att elever och föräldrar verkar vara överens om vilka lektioner eleverna ska prioritera. Föräldrarna är i första hand intresserade av studieresultat och information om kommande prov och mindre av eventuell frånvaro. Däremot uppges föräldrar till elever som tappat greppet om sina studier vara mycket intresserade av frånvaroredovisningen.

UTVECKLING

I skolornas kvalitetsredovisningar och arbetsplaner för 2007 beskriver skolorna vilka utvecklingsområden som är prioriterade att arbeta med under läsåret 2006/2007. Exempel på utvecklingsområden inom målområdet Ansvar och inflytande är: Att utveckla och fördjupa elevinflytandet. Detta planeras bland annat att ske genom en omorganisation av det formella elevinflytandet genom bland annat införandet av lagråd, elevdeltagande i arbetslagen och utbildning av elever. Lärdomar kan mycket väl hämtas från elevinflytandeprojektets erfarenheter och rapportbok.

För att eleverna ska känna att de kan påverka skolutvecklingen och sin situation ska elevdeltagande vid möten stimuleras och elevenkäter genomföras i Fronter. Datasystemet Fronter har börjat implementeras under hösten 2006. Syftet med systemet är att underlätta kommunikationen och informationen mellan elev och lärare.

Elevernas närvaro är även det en prioriterad uppgift vilken förväntas öka genom att kontakterna med hemmet förbättras, bättre förutsättningar i schemat och att frånvarosystemen förbättras. Här är det även viktigt att lärarna har ett gemensamt förhållningssätt och vid behov ser över handlingsplanerna. Elevehälsans bild av hälsoläget bland stadens elever bör skolorna ha kunskap. Att känna till orsakerna till elevernas frånvaro är en förutsättning för att ha möjlighet att finna lämpliga åtgärder för att öka närvaron.

Bedömning och betyg

Inom målområdet Bedömning och betyg är främst följande mål formulerade: likvärdigheten i betygssättningen och bedömningen, utformandet av lokala betygs-kriterier och återkopplingen till eleverna.

ARBETSSÄTT

Mentor/handledare/lärare har utvecklingssamtal och ämnessamtal med sina elever om hur de ligger till i förhållande till målen minst en gång per termin. För att utvecklingssamtalen ska hålla en god kvalitet är det flera skolor som arbetat fram ett arbetsmaterial att använda vid samtalen. Dessutom har utbildning i samtalsmetodik genomförts.

Flertalet skolor har arbetat med att ta fram övergripande lokala tolkningar av betygs-kriterierna vilka ska genomsyra betygssättningen i alla kurser. På några av skolorna har elever deltagit i arbetet.

Alla skolor har under läsåret arbetat med likvärdig bedömning i många olika sammanhang, i ämneskonferenser lokalt på skolan och mellan gymnasieskolor. Några skolor uppger också att de har samarbetet med grundskolan.

Sedan 2005 har projektet "Likvärdig bedömning och betygssättning" pågått. Syftet med projektet är att öka möjligheterna till likvärdig bedömning och betygssättning i stadens skolor och mellan skolor och skolformer. Kommunikationen till föräldrar och elever ska förbättras samt att öka elevens möjlighet att ansvar för sitt eget lärande. Flera av stadens gymnasieskolor har deltagit i projektet som fortgått till december 2006.

RESULTAT

Eleverna har i gymnasieundersökningen läsåret 2005/2006 rangordnat att omdömen och betyg är rättvisa som den viktigaste frågan för att skolan ska fungera bra. Frågan har rangordnats som viktigast under flera år. 52 procent av eleverna inom den kommunala gymnasieskolan är mycket eller ganska nöjda när det gäller att omdömen/betyg är rättvisa. 22 procent är varken eller och 24 procent är ganska eller mycket missnöjda. Det är en mycket liten förbättring jämfört med 2002/2003. 59 procent av eleverna är mycket eller ganska nöjda med utvecklingssamtalen.

I gymnasieinspektörernas årsrapport framkommer att följande områden har förbättrats under det senaste året: diskussioner och samarbete om likvärdig bedömning samt former för återkoppling av kunskapsutveckling genom till exempel digitala informations- och kommunikationsplattformar och samtal mellan respektive ämneslärare och elev. Områden som är föremål för vidare utveckling är:

* Användandet av kursmål och betygs-kriterier i undervisningen som hjälpmedel för lärande.

* Diskussioner på vissa skolor om vad utvecklingssamtalen främst ska vara till för samt kompetensutveckling i samtalsmetodik.

- * Fortsatt utveckling av formerna för återkoppling av kunskapsutveckling i förhållande till kursmål/ämnesmål och betygskriterier.
- * Fortsatt utveckling av samverkan inom och mellan skolor om likvärdig bedömning och betygssättning.

Skolorna ska ge eleverna en skriftlig information om deras kunskapsutveckling i förhållande till kursmål och betygskriterier. Skolorna uppger att det är svårt att ge informationen på ett tydligt sätt utan att eleverna felaktigt uppfattar det som en form av delbetyg i kursen. Bäst lyckas de skolor som utöver de skriftliga omdömena också ger en muntlig information från respektive ämneslärare, då med tydlig koppling till betygskriterierna och i former som inte kan uppfattas som delbetyg. På många skolor har införandet av datorbaserade kommunikations- och informationsportaler inneburit en tydlig förbättring i detta avseende.²⁷

Genom arbetet med likvärdig bedömning och betygssättning uppger skolorna att de kan kommunicera mål och betyg med eleverna på ett tydligare sätt och därmed stödja och utveckla elevernas förmåga till eget lärande. Flera skolor uppger att de nu har väl genomarbetade dokument som håller hög kvalitet för de generella betygskriterierna. Arbetet med betygskriterierna har inneburit att betygen i de olika kurserna är mer samstämmiga. Arbetet har också inneburit en vitalisering av diskussionerna om kunskapsutveckling och bedömning på skolorna. De lokala betygskriterierna uppges i många fall finnas tillgängliga på skolans hemsida.

Några skolor uppger att en del lärare ger en god eller ganska god återkoppling på kunskapsutvecklingen medan en del andra lärare nästan inte alls ger någon muntlig återkoppling till eleverna.

ANALYS AV MÅLUPPFYLLELSEN

En stor del av eleverna är inte nöjda med utvecklingsamtalen. En skola uppger att i vilken utsträckning mentorn har en relevant bild av elevens totala situation i skolan verkar ha stor betydelse för hur värdefullt samtalet blir för eleven och föräldrarna.

Kvaliteten på informationen till eleverna om deras kunskapsutveckling verkar i hög grad variera från lärare till lärare.

UTVECKLING

De prioriterade utvecklingsområden inom målområdet skolorna skriver om i sina arbetsplaner för 2007 är följande: Skolorna kommer att fortsätta arbetet med likvärdig bedömning och betygssättning genom diskussioner och genomgång av ämnena. Detta sker genom fortbildning av lärare, seminarieövningar och föreläsningar samt arbete i ämnesgrupperna. I detta arbete ligger även att fortbilda lärarna i provkonstruktion så att proven mäter kursplanemålen.

²⁷ Skolinspektörernas årsrapport 2005/2006 Gymnasieskolan sid. 23

Även om stadens projekt om ”Likvärdig bedömning och betygsättning” är avslutat bör skolorna fortsätta arbetet med likvärdig bedömning och betygssättning.

Samverkan

Inom detta målområde läggs stort fokus på samarbete med högskolor/universitet, näringsliv och företag och andra länder. En del skolor skriver också om hur samverkan sker inom skolan till exempel inom arbetslag och elevhälsoteamen.

ARBETSSÄTT

Några skolor har kontakter med Södertörns högskola där eleverna inom gymnasieskolan kan få påbörja universitetsstudier. Någon skola uppger att de genomför laborationer i kemi, biologi och fysik på Stockholms universitet. En del utbildningar har samarbete med Karolinska institutet. Andra högskolor som nämns är Polishögskolan, Musikhögskolan, Beckmans designhögskola, KTH, Grythyttan Örebro universitet och Umeå universitet.

Organisationer som skolorna har nära samarbete med är Transfer²⁸, Ung företagsamhet, Friends och Plan Sverige. Flera skolor har också närmare samarbete även med olika idrottsföreningar exempelvis Brommapojkarna.

En skola uppger att de har ett Mentorsprojekt där elever inom ekonomiinriktningen får mentorer från näringslivet till hjälp i sitt projektarbete. På samma skola har även rektorn en mentor från näringslivet.

Samverkan med andra skolformer, exempelvis grundskolan, handlar främst om marknadsföring. Deltagande i olika mässor, öppna hus för elever i årskurs nio. Några skolor erbjuder elever i grundskolan att läsa gymnasieskolans kurser, Matematik A och Engelska A. Andra skolor arbetar med att förbättra kontakten med grundskolan för att på ett bättre sätt kunna ta emot elever som redan i grundskolan genomfört gymnasiekurser.

På de yrkesförberedande programmen är det obligatoriskt med 15 veckors arbetsplatsförlagd utbildning, APU. På fordonsprogrammet har en skola fått företagen att avsätta tid för att handledarna ska få utbildning vilken skolan ansvarar för. Detta samarbete med företagen omfattar också kompetensutveckling av lärare. De gymnasiekurser som genomförs på företagen planeras gemensamt av skolan och företagen.²⁹

Inom lärande i arbetslivet (LIA) har byggprogrammet nära samarbete med Skanska och elprogrammet med Fortum. Här får eleverna drygt 70 procent av yrkesutbildningen förlagd till företagen.

²⁸ Transfer är en förmedling av föreläsare till skolan från näringslivet. Transfers mål är att skapa insikt i yrkeslivet samt att inspirera till egna initiativ och entreprenörskap.

²⁹ Utveckling av de yrkesförberedande programmen i Stockholms stad. Anna Saldeen 2006

På flertalet skolor, främst med yrkesförberedande program, förekommer kontakter med företag i andra länder så att en del av eleverna kan göra sin arbetsplatsförlagda utbildning, APU, utomlands. Elever inom de yrkesförberedande programmen deltar även i olika typer av tävlingar, mässor och Hantverksdagarna på Skansen.

Samverkan inom skolan handlar ofta om hur lärarna är organiserade i arbetslag, programlag etc men också om samarbetet mellan olika personalgrupper exempelvis mellan lärare och elevhälsa.

RESULTAT

Gymnasieinspektörerna skriver i sin årsrapport för läsåret 2005/2006 att de inspekterade skolorna i allmänhet har goda kontakter med högskola och/eller arbetsliv. Inspektörerna ser ett tydligt och naturligt mönster att skolor med studieförberedande program knyter kontakter med högskolor och att skolor med yrkesförberedande program samarbetar med respektive bransch.³⁰ I allmänhet lyckas de skolor som inspekterades under läsåret att ordna APU-platser åt eleverna på de yrkesförberedande programmen. På vissa program kan det vara svårt för skolorna att ge flertalet av eleverna APU. Utbildningar där det är svårare är inom mediebranschen och delar av elbranschen. Emellertid är det lätt att få tag på APU-platser inom byggbranschen och hotell- och restaurangbranschen. Enligt inspektörerna får de flesta elever en tillfredsställande APU.³¹

I en rapport om de yrkesförberedande utbildningarna framgår det att det är mycket svårt att finna APU-platser inom branscher där det är vanligt med enmans- och fåmansföretag till exempel frisör- och hantverksbranscherna.

I samma rapport framkommer det en bild efter intervjuer med skolor att ”APU:n lever ett eget liv, och det innebär att det ofta blir ganska vattentäta skott mellan den arbetsplatsförlagda utbildningen och den utbildning eleverna får på skolan. Inte sällan verkar skolan ha en ganska otydlig bild av vad eleverna egentligen gör under APU:n. Man får på flera håll en känsla av att skolan inte riktigt tycker att APU:n är dess ansvar. När skolan väl har skaffat praktikplatsen så betraktas frågan som mer eller mindre avslutad för skolans del, i vart fall om inga särskilda problem dyker upp. Flertalet skolor ger låg prioritering av uppföljning och kontakt med handledare. Någon skola menade att det kanske behövdes starkare signaler om att detta arbete är viktigt. Det är vanligt att lärarna inte har någon kontakt med APU-platserna vare sig under praktikperioden eller efter. Skälet till det anges vara att det inte finns tid för att besöka APU-platserna och ofta verkar det inte heller finnas tid till en telefonkontakt med handledaren. Det är däremot vanligt förekommande att eleverna skriver någon form av rapport om sin APU som läraren får efter praktikperioden.”³²

³⁰ Skolinspektörernas årsrapport 2005/2006 Gymnasieskolan sid: 21

³¹ Skolinspektörernas årsrapport 2005/2006 Gymnasieskolan sid: 22

³² Utveckling av de yrkesförberedande programmen i Stockholms stad. Anna Saldeen 2006

ANALYS AV MÅLUPPFYLLELSEN

En skola med studieförberedande program där praktik ingår, uppger att det har varit svårt att hitta lämpliga praktikplatser vilket inneburit att skolan ska sluta med traditionell praktik och införa en ny modell. Modellen bygger på att eleverna ska fungera som elevkonsulter och i mindre grupper genomföra ett beställt uppdrag. Beställare kan till exempel vara Plan Sverige eller andra organisationer och myndigheter.

Någon skola vittnar om att det i verksamheten saknas en strategi för samverkan. Många av kontakterna med bland annat högskolan upprätthålls av lärare på individnivå.

UTVECKLING

När det gäller att öka måluppfyllelsen inom målområdet Samverkan nämns APU. Skolan arbetar med att förbättra strukturen och samarbetet med näringslivets representanter för att ge eleverna en bra träning inför arbetslivet. Detta ska ske genom att dokumentera verksamheten så att kommunikationen mellan skola och arbetsliv förenklas.

Det finns många skäl till att utveckla och förnya skolans undervisningsformer. Praktiska skäl – kontakter med arbetslivet för att få in ny kompetens, utrustning, lokaler etc. Ett annat skäl är att utvecklingen utanför skolans väggar har fortsatt och att skolan inte utbildar arbetskraft till samma typ av samhälle som för femtio eller bara tjugo år sedan.

Under läsåret 2005/2006 planerades det för barn- och fritidsprogrammet, handels- och administrationsprogrammet och omvårdnadsprogrammet på några av stadens innerstadsskolor. Förutsättningar som gavs var att utforma utbildningarna i mycket nära samarbete med externa intressenter. För barn- och fritidsprogrammet har Pysslingen förskolor och AB blivit en samarbetspartner och på omvårdnadsprogrammet Sophiahemmet. Syftet är bland annat att höja statusen på programmet och få eleverna att bli mer motiverade. De första eleverna började sina studier hösten 2006 vilket innebär att en närmare redogörelse över resultaten blir aktuell först i kvalitetsredovisningen för 2006/2007.

En utveckling inom Samverkan för de yrkesförberedande programmen kan vara att ha mer kontakt med högskola/universitet.

GYMNASIESÄRSKOLAN

Bakgrund

Kvalitetsredovisningarna för gymnasiesärskolan behandlar, där så är möjligt, samma målområden som den för gymnasieskolan. Gymnasiesärskolan är en egen skolform vilket innebär att vissa mål i läroplan endast gäller gymnasiesärskolan och vice versa.

I skollagen 1 kap 5§ står det: ”För barn och ungdomar som inte kan gå i grundskolan och gymnasieskolan därför att de är utvecklingsstörda finns särskolan...” i 1 kap 16§ står det:

”Det som lagen sägs som utvecklingsstörda gäller även dem som har fått ett betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, samt personer med autism eller autismliknande tillstånd...”

Gymnasiesärskolans uppgift är att förbereda eleverna för vuxenlivet både när det gäller arbete, boende och fritid. Ett berikat vuxenliv, efter vars och ens förutsättningar, är det yttersta målet.

Gymnasiesärskolans nationella program förbereder eleverna för arbete på den öppna marknaden och måste klara de krav som ställs på en vanlig arbetsplats. Eleverna har en lätt utvecklingsstörning mer sällan något ytterligare funktionshinder. Gymnasiesärskolans individuella program är uppdelat i yrkesträning och verksamhetsträning.

Yrkesträningen består i sin tur av många olika inriktningar och flera nivåer, beroende på elevernas olika kognitiva utvecklingsnivåer och behov. Eleverna har oftast en måttlig utvecklingsstörning och ibland ytterligare ett funktionshinder. I verksamhetsträning går elever med gravt förståndshandikapp och oftast ett eller flera tillägghandikapp, som t.ex. rörelsehinder, syn, hörsel och kommunikationshandikapp. Elever som avslutat sin gymnasieutbildning på gymnasiesärskolans individuella program blir erbjuden en sysselsättning i ”daglig verksamhet” i kommunen/stadsdelen.

Förutsättningar

ORGANISATORISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Verksamheten för den kommunala gymnasiesärskolan i Stockholms stad omfattade läsåret 2005/2006 353 elever (15 februari 2006). Flest elever (151 elever) går på ett individuellt program (yrkesträning eller verksamhetsträning), något färre antal elever går ett specialutformat program (122 elever), hotell- och restaurangprogrammet (41 elever) och estetiska programmet (39 elever). Gymnasiesärskolan finns på Enskede gårds gymnasium, Kista gymnasium, S:t Eriks gymnasium, S:t Görans gymnasium och Stockholms RH-gymnasium (fd Skärholmens gymnasium). Ett mindre antal elever finns även inom ESS-gymnasiet och någon av de fristående aktörer som staden haft avtal med om individuellt program. Totalt fanns 89 tjänstgörande lärare inom gymnasiesärskolan. Omräknat till heltidstjänster fanns det 65 lärare. Kostnaden per elev för kommunen var 299 400 kronor (exklusive skolskjuts). För riket var motsvarande siffra 226 300 kronor per elev.³³

I samband med att beslut om mottagande i gymnasiesärskolan fattas, görs en placering i behovsgrupp för den aktuella eleven. Placeringen i behovsgruppen styr vilken skolpeng skolan får. Behovsgruppsindelningen är konstruerad utifrån kriterier som är avgörande för hur mycket pedagogiskt stöd eleven behöver, hur miljön behöver läggas tillräta, hur behovet av hjälpmedel ser ut osv. Inom varje behovsgrupp finns en stor spridning. Det finns fem behovsgrupper. Flest antal elever finns inom behovsgrupp ett. Flest elever i behovsgrupp fyra och fem har S:t Eriks gymnasium och Stockholms RH-gymnasium. På S:t Görans gymnasium är nästan alla elever placerade i behovsgrupp ett.

³³ Skolverkets kommunstatistik.

BEDÖMNINGSUNDERLAG

Den samlade kvalitetsredovisningen för gymnasiesärskolan som huvudman bygger främst på följande underlag:

- Planerings- och utvecklingsenhetens genomgång, analys och sammanfattande bedömning av de kvalitetsredovisningar som var och en av de fem gymnasiesärskolorna lämnat in.
- Respektive skolas arbetsplan för 2006.
- Respektive skolas kvalitetsgaranti för 2006.
- Brukarundersökningen som genomfördes 2005.
- Kvalitetsredovisningen för 2005.

Mål och riktlinjer anges i läroplanen för den frivilliga skolans läroplan (Lpf 94) och målområdena är desamma för gymnasiesärskolan som för gymnasieskolan. Dessa finns presenterade på sida 7-8.

Lärande och kunskap

I läroplanen står det att ”gymnasieskolan skall utifrån varje elevs förutsättningar fördjupa och utveckla elevers kunskaper som en förberedelse för ett meningsfullt vuxenliv i arbete, boende och fritid.

ARBETSSÄTT

Som framgår ovan är gruppen elever inom gymnasiesärskolan mycket heterogen och detta avspeglas i hög grad på skolornas valda arbetssätt.

På en skola med nationellt och specialutformat program arbetar skolan ofta i projektform. Arbetet utgår från målen i läroplanen och kursplanerna. På handels- och administrationsprogrammet driver eleverna i årskurs två och fyra egna företag i Ung företagsamhets regi. Eleverna får bland annat marknadsföra sina produkter, administrera, bokföra och skriva årsredovisning. Detta leder till att eleverna tar egna initiativ och är delaktiga i planering och beslutsprocesser. Eleverna tränas att ta eget ansvar, att samarbeta och lösa konflikter.

Temat för årskurs ett och tre är att ta reda på allt man behöver skaffa sig för ett eget boende. På miljö- och fastighetsprogrammet arbetar eleverna med ett projekt om boende och vuxenlivet efter skolan. Eleverna arbetar även delvis som skolans vaktmästeri tillsammans med ansvarig för vaktmästeri och fastighet. Här ingår uppgifter som att kompostera, köra sopor och renovera fastigheten. Eleverna tränas till att ta eget ansvar, egna initiativ och att samarbeta.

På en skola med både nationellt och individuellt program finns många elever som behöver träna och utveckla koncentrations- och kommunikationsförmågan. Detta sker genom att personalen på skolan försöker urskilja elevernas olika sätt att ta instruktioner och hjälpa dem att hitta nya mer fungerande sätt att förstå vad som ska göras. Ett bra stöd är bilder,

pictogram³⁴, teckenspråk och att få uttrycka sig genom estetiska ämnen. Digitalkamera och dator har varit bra hjälpmedel för att komma ihåg händelser och tolka bilder.

Temastudier/temaarbete, resträning, läs- och skrivperioder och praktik utgör ett bra stöd till lärande och kunskap.

På individuella programmet (yrkesträning och verksamhetsträning) används individualiserade arbetsformer. Skolan arbetar med olika gemensamma teman eller med eget val. Eleverna har mycket olika behov av stöttning och undervisningen måste anpassas till varje elevs behov. De elever som behöver talstöd har fått det av talpedagog.

RESULTAT

I och med att elevgruppen inom gymnasiesärskolan har så speciella förutsättningar är inte betyg det bästa måttet på hur väl eleverna tillgodogjort sig undervisningen/studierna. Tidigare har inte betyg redovisats i kvalitetsredovisningen bland annat med anledning av att de inte fullt ut registrerats i elevdatasystemet, Hanna. Inom gymnasiesärskolan finns det olika kurser för eleverna beroende på huruvida de går ett nationellt eller specialutformat program eller yrkesträning eller verksamhetsträning inom det individuella programmet.

Våren 2006 fick 21 elever slutbetyg från Enskede gårds gymnasium och en handfull elever fick slutbetyg från S:t Eriks gymnasium och S:t Görans gymnasium. Enstaka betyg har satts i grundskolans ämnen samt i gymnasieskolans kurser. Av de elever som slutade på Kista gymnasium i våras fick nästan alla ett slutbetyg.

Under läsåret 2005/2006 sattes totalt 576 betyg i gymnasiesärskolans kurser, lägst godkänt³⁵. Av dessa betyg sattes 399 betyg inom något av de nationella eller specialutformade programmen. På Enskede gårds gymnasium sattes 273 betyg, lägst godkänt. På S:t Eriks gymnasium sattes 164 betyg, på S:t Görans gymnasium sattes 121 betyg och på Kista gymnasium 17 betyg. Att inte fler betyg från Kista gymnasium finns registrerade i Hanna beror på att skolan ännu inte haft möjlighet att föra över alla betyg från den lokala datornivån till Hanna. På Stockholms RH-gymnasium (fd Skärholmens gymnasium) har elever på det individuella programmets yrkesträning ej nått målen i kurserna. Eleverna har därmed inte fått några betyg utan endast intyg. Med hänsyn till elevernas integritet redovisas ingen uppdelning av antal betyg satta i ett urval av kurserna då det på några skolor är så pass få betyg som utfärdats.

³⁴ Pictogram är ett grafiskt symbolspråk för utvecklingsstörda eller personer som har en begränsad förmåga att tala, läsa och skriva. Pictogram består av en samling enkla bilder som står för enskilda ord eller begrepp. Med hjälp av Pictogram kan elever kommunicera, skriva brev till varandra, läsa och göra sig förstådda.

³⁵ Betygsskalan i gymnasiesärskolans nationella och specialutformade program samt yrkesträning är tvågradig. Betygsstegen är väl godkänd och godkänd. Elever som inte når nivån för godkänd får ett intyg på genomförd utbildning. Ett sådant intyg får också de elever som gått på verksamhetsträning.

På någon skola löper kurserna över alla fyra åren vilket innebär att betyg endast utfärdas i årskurs fyra. Andra skolor slutför kurser under hela fyraårsperioden och sätter betyg vart eftersom.

För måna elever inom gymnasieskolans individuella program är det nödvändigt att ha tillgång till talpedagog. Detta innebär en positiv utveckling för eleverna. Eleverna börjar kommunicera mer med nya ord.

I brukarundersökningen 2005 svarade 61 procent av eleverna att de är nöjda med vad de gör på lektionerna. Av de öppna svaren går det att urskilja att en del elever tycker att de underskattas vad gäller undervisningen och skulle vilja ha fler kärnämnescurser, mer matematik, läsa och skriva samt mer vardagskunskap. 70 procent av eleverna är nöjda med det stöd de får av lärarna. På frågan om du får användning för det du lär dig i skolan är fler svarsalternativ möjliga. 63 procent av eleverna uppger att de i hemmet får användning av det de lärt sig i skolan, 46 procent får användning av kunskaperna på fritiden, 70 procent får användning av kunskaperna i skolan och 20 procent får det på APU/praktiken. 8 procent av eleverna har uppgett att de aldrig får användning av det de får lära sig i skolan.

ANALYS AV MÅLUPPFYLLELSEN/UTVECKLING

Att lära sig nya kunskaper genom att utföra uppgifter som är knutna till ett verkligt arbetsområde uppger skolan är ett bra sätt att ge eleverna motivation och bestående kunskaper.

En skola uppger att de arbetar med Problembaserat lärande (PBL) och att lärarna får handledning på Fryshusets kunskapscentrum. Målet är att det ska växa fram en tydligare dokumentation för eleverna och deras kunskapsutveckling.

Fortsatt arbete med att utveckla de individuella studieplanerna så att de beskriver arbetet med elevernas pedagogiska utveckling i förhållande till kursmålen. Detta kan innebära att skolan arbetar fram en mall för hur studieplanerna ska formuleras.

En skola uppger att de ska arbeta med att förbättra möjligheterna för elever som önskar att läsa grundskolans kurser i svenska, matematik och engelska.

En av skolorna uppger at de behöver kompetensutveckling inom flera områden för att i högre utsträckning kunna arbeta utifrån varje elevs behov. Aktuella områden för kompetensutveckling är bland annat teckenkommunikation, autism, skapande verksamhet och datorstöd. Även en förstärkning av svenska som andraspråk behövs. Behov finns för en klassassistent i varje klass som utgör extra stöd, omsorg och tillsyn av eleverna.

En annan skola uppger att de ska fortbilda personalen inom områdena begåvningshandikapp och rörelsehinder, vilket konkret innebär hörsel och syn, perceptionssvårigheter och kommunikation.

Vid en genomgång av satta betyg på gymnasiesärskolan framkommer stora skillnader mellan stadens fem gymnasiesärskolor. Gymnasiesärskolorna borde i högre grad tillsammans diskutera principerna för betygssättning för att nå en högre likvärdighet.

Normer och värden

ARBETSSÄTT

Elevhälsoteamen på skolorna arbetar förebyggande, till exempel genomför kurator övningar som ger eleverna ökad självkänedom och hur man arbetar med konflikthantering. Skolsköterskan arbetar med information om kost och motion.

En skola uppger att de arbetar för att skapa och behålla ett gott socialt klimat och skapa vi-känsla och att möta olika elevers oro och individuella svårigheter.

En skola har inom Kompetensfonden haft ett projekt "Friskare-smartare-gladare" där fokus varit på kost och motion. För projektpengarna har en kock anställts, från hösten 2006 anställs kocken av skolan. Maten som serveras är fettsnål, fullkornsprodukter används och det serveras alltid grönsaker. Samtliga elever har även fått dubbelt så många idrottslektioner i förhållande till kursplanen. De skoldagar som inte har idrottslektioner sker någon form av fysisk aktivitet under trettio minuter.

En skola uppger att kursen Livskunskap är obligatorisk.

RESULTAT

I brukarundersökningen för 2005 svarar 53 procent av eleverna att de trivs mycket bra i skolan. 9 procent trivs ganska eller mycket dåligt i skolan. 53 procent av eleverna uppger att det är lugn och arbetsro i klassen. 14 procent tycker att det är dåligt i skolan när det gäller lugn och arbetsro. 76 procent av eleverna tycker att lärarnas sätt mot dem är bra. 62 procent av eleverna tycker att klasskamraternas sätt mot dem är bra, emellertid tycker 10 procent av eleverna att de andra skolelevernars sätt att vara mot dem är dåligt. 89 procent av eleverna känner sig alltid eller oftast trygga i skolan. Av de öppna svaren framgår att en del elever tycker att det är oroligt i skolan.

ANALYS AV MÅLUPPFYLLELSEN/UTVECKLING

Under höstterminen 2006 kommer det på en skola att starta värdegrundsövningar för en grupp elever inom ämnet samhällskunskap. Andra grupper ska arbeta med att tydliggöra ordning och struktur och ha samspeleövningar för att stärka gruppkänslan och skapa trygghet.

Ansvar och inflytande

ARBETSSÄTT

Några av skolorna uppger att de har klassråd och att eleverna deltar i elevråd och skolkonferensen.

Skolorna uppger att de arbetar för att eleverna ska bli mer självständiga och att skapa en grundtrygghet genom att uppmuntra dem att uttrycka vad de tycker, tänker och vill. Genom att vara ute ofta i samhället ges många tillfällen att träna ansvar för egen person och grupp.

Elever och föräldrar är delaktiga i utformandet av den individuella studieplanen. På utvecklingsamtalen får eleven själv beskriva hur han eller hon upplever sina framsteg och hur han eller hon uppnått målen. Eleven berättar också om eventuella svårigheter och om han eller hon önskar extra stöd eller annan hjälp.

RESULTAT

I brukarundersökningen uppger 35 procent av eleverna att de har en individuell utvecklingsplan, 23 procent uppger att de inte har någon medan 42 procent inte vet om de har någon individuell utvecklingsplan.

54 procent av eleverna är nöjda med informationen om vad som händer på skolan, medan 13 procent är missnöjda. I brukarundersökningen finns inga frågor om informationen om hur eleven når de individuella målen eller deltagandet i att formulera målen.

ANALYS AV MÅLUPPFYLLELSEN/UTVECKLING

Med anledning av att så många elever uppger att de inte vet om de har någon individuell utvecklingsplan bör skolorna arbeta för att göra den mer känd för eleven.

Betyg och bedömning

ARBETSSÄTT

Några skolor uppger att lärarna på skolan har träffats och diskuterat bedömningskriterierna i gymnasiesärskolan.

RESULTAT

Eftersom lärarna på gymnasiesärskolan utgår från den individuella planen där varje elev sätter sina egna mål och bedöms utifrån sina egna förutsättningar och framsteg i förhållande till kursmålen uppger skolan att det är svårt att arbeta med likvärdighet.

I brukarundersökningen för gymnasiesärskolan finns inga frågor rörande betyg och bedömning.

ANALYS AV MÅLUPPFYLLELSEN/UTVECKLING

Skolorna uppger att de ska fortsätta diskutera de lokala betygskriterierna på skolan men också träffa de andra gymnasiesärskolorna.

Förbättra samarbetet mellan gymnasiesärskolorna för en mer likvärdig bedömning och betygssättning. Skolorna uppger att de ska delta i utbildningsförvaltningens projekt om likvärdig bedömning.

Samverkan

ARBETSSÄTT

På tre av de fem gymnasiesärskolorna är gymnasiesärskolan lokalintegrerad med gymnasieskolan.

På en skola har eleverna och personalen besökt grundsärskolor och presenterat sin skola med hjälp av eget utarbetat material.

I gymnasiesärskolan ska minst 22 veckor av utbildningen arbetsplatsförläggas, APU. Varje sådan vecka ska motsvara 24 timmars undervisning i skolan. Några elever får anpassad studiegång vilket kan innebära mer tid ute på praktikplatsen och mindre tid i skolan.

Inför elevernas avslut i skolan och utslussning mot arbete och fortsatta studier ske ett avslutande samtal där elev, föräldrar, ev LSS-handläggare, bitr rektor, skolsköterska och skolpsykolog deltar. Detta för att ge eleverna en bra förättning efter skolan. För alla elever som kan stå till arbetsmarknadens förfogande³⁶ skickar skolan en remiss till den särskilda arbetsförmedlingen Unga funktionshindrade.

RESULTAT

32 procent av eleverna är nöjda med sin APU/praktik. 51 procent vet inte. Att en så hög siffra inte vet beror sannolikt dels på att även elever i år ett och två som ännu inte varit ute på praktik deltagit i undersökningen, dels på att elever inom det individuella programmet inte har praktik.

Att besöka grundsärskolorna uppger skolan är mycket motiverande och viktigt arbete som utvecklas successivt.

En skola talar om att det är svårt att leva upp till 22 veckors arbetsplatsförlagd utbildning då det kan vara svårt att få praktikplatser. Andra skolor har ett väl utbyggt system för den arbetsplatsförlagda utbildningen.

ANALYS AV MÅLUPPFYLLELSEN/UTVECKLING

På de skolor eleverna har tillgång till yrkesvalslärare verkar den arbetsplatsförlagda utbildningen fundera väl.

Det saknas en uppföljning av hur många elever som fått ett arbete efter gymnasietiden.

³⁶ Gäller majoriteten av eleverna inom nationellt och specialutformat program men inte elever inom individuella programmet.

Förkortningar av skolor och program

Skolor

BE	Bernadotte gymnasiet
BK	Brännkyrka gymnasium
BL	Blackebergs gymnasium
BM	Bromma gymnasium
EG	Enskede Gårds gymnasium
ESS	ESS-gymnasiet
FA	Farsta gymnasium
FC	Frans Schartaus gymnasium
HO	Stockholms hotell- och restaurangskola
GL	Globala gymnasiet
GY	Stockholms IV-gymnasium ("entreprenad")
HÄ	Hässelby gymnasium
HÖ	Högländsskolan
IB	IB-skolan syd
IV	IV-slussen
IVIK	IVIK-gymnasiet
KI	Kista gymnasium
KM	Kungsholmens gymnasium/Stockholms musikgymnasium
KP	Kärntorps gymnasium
NR	Norra Real
RI	Riddarfjärdens gymnasium/Svenska kungliga balettskolan
SC	Stockholms gymnasium för scenkonst
SE	S:t Eriks gymnasium
SG	S:t Görans gymnasium
SK	Skärholmens gymnasium
SL	Södra Latins gymnasium
SP	Spånga gymnasium
TE	Tensta gymnasium
TF	Stockholms transport- och fordonstekniska gymnasium
TH	Thorildsplans gymnasium
ÖM	Östra Reals gymnasium
TO	Samtliga gymnasieskolor

Program

BF	Barn- och fritidsprogrammet
BP	Byggprogrammet
EC	Elprogrammet
EN	Energiprogrammet (staden har ej programmet)
ES	Estetiska programmet
FP	Fordonsprogrammet
HP	Handels- och administrationsprogrammet

HR	Hotell- och restaurangprogrammet
HV	Hantverksprogrammet
IP	Industriprogrammet (staden har ej programmet)
LP	Livsmedelsprogrammet
MP	Medieprogrammet
NP	Naturbruksprogrammet
NV	Naturvetenskapsprogrammet
OP	Omvårdnadsprogrammet
SP	Samhällsvetenskapsprogrammet
TE	Teknikprogrammet
YD	Specialutformat program - yrkesdansare
IB	IB-linjen, engelskspråkig utbildning
IV	Individuella programmet
PREP	Preparandkurs (1år)
PRIV	Programinriktat individuellt program (1-3 år)
IVIK	Introduktionskurs för invandrarungdom (1år)
PRIVIK	Programinriktad introduktionskurs för invandrarungdom (1år)

De specialutformade programmen (undantaget yrkesdansarna) redovisas under närliggande program.